

Giocondamente/giocosamente, farei cantilenare a scuola elementare di dialetto:

« **A**, **Bi**, **Ci**, **Ki** [*chi*], **Di**, **É**, **È** – **èFfe**, **Gi** [*gi*; *Ĝ*], **Ĝi** [*ghi*; *Ĝ*], **I**, **Īi** [*gli*], **Jè** (*tè*) –
èLle, **èMme**, **èNne**, **Ñè** [*gnè*], – **Ò**, **Ö***, **Ó**, **Pi**, **èRre**, **èSse**, – **Sö****, **Sò** [*(i)s(ide)*],
Ti, **U**, **Ü***, **Vi**, **Wè** (*ùè*) – ... **Zèta** (*ndó l'g'è*)». (= dove c'è, dov'è usata)

* ...quella “öööh, ma va' là!” che obiettiamo al pescatore che sul fiume ha – dice – pescato una balena coll'amo da tinca; e quella “üüöh!” che supportiamo, noi, con una manata al cavallo, àsino, bue... da far partire, càrico;

** “nostrana, ruspante, espirata” come alitando su uno spècchio per nettarlo.

E non è tutto qui, il nostro “alfabeto pòvero”, neh! Senti ad esèmpio uno “sg(i)”, locale analogo a “sc(i)” in “sciato/sciolto” [già questo non ordinàrio, in bergamasca; dove “sc” suona fiscalmente s + c : s-c-è-t, s-c-(i)ò-p, s+c+(i)a-f-ù, dè-s-c-(i)ulès]; un suono tra “o” ed “a” (spece in finale di parola); più raro, un suono particolare affine ad “v/f”; una “d” speciale...). Lo so... lo so anch'io che non è pròprio da “sillabàrio elementare italiano”; sarebbe “oròbiko” locale, nelle mie intenzioni.]

Per questo testo, tuttavia, alfabeterò dettagliatamente, con le corrispondenze italiane:

A, a	A	àbito, canasta, sofà
B, b	Bi	baco, giubbone, blu, bruno... (absent...) [finale di parola, leggi “ p ”]
C, c	C(i)	cibo, àcero, ricci [regge al sèguito solo altra “c(i)”]
K, κ	C(hi)	caro, coro, cura, chi, che, vacca, cloro, cromo, Cnido
D, d	Di	dare, ridda, druso, càdmio [finale di parola, leggi “ t ”]
E, e	É	ero, vedere, bidé [in brg. <u>finale non tònica</u> = al 90% “é”, chiusa]
È, e	È	è, the, cioè, scèmpio, viventi [<u>“e” finale tònica</u> = c. s. “è”, aperta]
F, f	èFfe	fine, buffo, flusso, frase, oftàlmico
G, g	G(i)	Gigi, rogge [regge solo altra “g(i)”] [finale di parola, leggi “ c(i) ”]
Ĝ, g	G(hi)	gala, ghiro, reggo, glòria, grado, magma (= <i>ghm</i>)... [finale di parola, leggi “ c(hi) ”]
I, i	I	ìbridi, mirini, così
Ī, ì	I	gioco, graffiati, èmpie, schiuma [“semivocale”; mai tònica] [latino “jam, justus...”, inglese “yes”, tedesco “ja”, ...]
L, l	èLle	luna, àlluce, albo, alce, alcuni, aldo, elfo, algia, olga, alma, ulna, alpi, falsi, àlveo, alzo
Ĭ, Ī	Gl(i)	vòglia, màglie, àglio [non è semplice somma di “g” + “l”...] [attenzione a “glicine, glissare” = <i>ghlicine, ghliissare</i> , ...]

ñ, ñ	Gn(i)	signi, cognome [non "Wag <u>ñ</u> er = ghn", sèmplice somma di "gh + ñ"]
M, m	èMme	meno, àmido, gomma, ambone, amnesia, lampone [niente "nasali"]
N, n	èNne	noi, ànimo, penna, anche, onde, tonfi, sfinge, fango, anse, onta, invio, anzi, ance, mancino, anche, màncano [tuttavia, ad es. "nc" non è mera somma di n+c: c'è in "n" un certo gioco... "nasale", come pure in "ng" (àngeli, congedo, àngoli, cinghiale)...]
O, o	ó	motorino, senno, veloce, biró (forzatura di "biro" a tronca) ["o" finale non tònica... in bergamasca è al 99% "chiusa"]
O, o	ò	retòrica, perciò, no, sennò ["o" finale aperta è sempre tònica]
Ö, ö		("eu, oeu" francesi)
P, p	Pi	pane, toppa, plùmbeo, prémio (<i>rari</i> ps..., pn..., pt..., <i>dal greco</i>)
K, κ	Qu	quale, quinta, questo, qui, quorum (sempre con "mezza u")
R, r	èRre	rari, terreno, erba, marci, arco, orda, Darfo, porge, cargo, armi àrnie, arpie, arso, arto, corvo, orzi, caparra [nessuna caratterizzazione, nè francese, nè ibérica, ...]
S, s	èSse	sassi, sbagli, scope, sfogo, sisma, traslato, snodo, sputo, squame stàdio svevi [ma in alcune parole, sopra, è già piuttosto...]
š, š	iŠi	ìside, casotto, esosità, sbarra sgarro sdegno sviluppo [finale : "esse"]
T, t	Ti	tito, tettònica, atleta, travi, atmosfera, tsunami
U, u	U	uva, pròfughi, virtù
Ů, ů	U	questo, àcqua, guida, guai, quote [semivocale : sempre dopo "q, g"; mai tònica; <i>a volte più vicina, nella pronuncia, a "mezza ü"</i>]
ü		("u" pulita francese e greca, dove per l'italiana s'impiega "ou") [vocale spesso tònica in finale] [<i>a volte ü "sfuggita": küindès, güèra</i>]
V, v	Vi	voli, avvento, avrò [finale leggi "f"; iniziale, spesso ignorata]]

Un cenno agli accenti tònici : â, ê, î, û, ô aperti, larghi; ě, Ń acuti/stretti. "Ă ĭ ö ě" (stretta la "ó" e la "é") quali cortesie per voci di verbo "avere". "Ê, ês = è, èssere" ["es" = "avesse/ro"]

Un "˘" premesso a parola indicherà "sdrùcciola/bis", posposto dirà "tronca"; "˙" sarà invece "elisione" (iniziale: di "a-, i-"; finale: di "-l"). Voci imperative: con "-à, -ì, -è, -é".

--- Altri aiuti di lettura/dicitura in "PÈR OL DUMELA È PASA : Teoria", p. 77-91-96-102 ---

1. SURA LA SO “PRIMA LETRA DEL PĪERO”

Me, ol Simû peskadûr, kel peskâd fo de 'l Gesû, kel bu de sta a gala kompân d'öna preda, perö la so, me 'l “Piero” so amîs e missiunare, va skrie a oter ke indel'Abrâm poa oter siv istâc sirkâc fo de 'l Sijnûr insâ e lâ per tate regû a fa e portâ la diferensa, e in töte i bande si oramai kompân de tace forestër pelegri, “d'ön'otra banda” komâ l'ê la osta destinassiû! Ol Dio nost Pader a l'v'â sirkâd fo, e isê l'â stabilîd Lü: de fa det de oter tace sanc per meso de 'l so speret, ke ga indî dre a 'l Gesû Krist, e sa lasî liberâ de töc i osc pekâc, in grassia de 'l so sakrefese sö la so krus e de la so resüressiû.

E dokâ, òne grassia de 'l Sijnûr a oter, e töta la so pas, ke poa oter g'î de portagla fo a töc! Benedêt ol nost Dio, ol Pader del Gesû Krist nost kapo.

A l'm'â teñîd tat a kôr, noter, de fam nas ön'otra olta, kola so eta nöa ke l'ma da insêm a la eta ke l'g'â turnâd a 'l so Scet Gesû dopo mort. E isê noter a m'g'â öna speranza ia, e m's'ê dre a spetâ de îga indî ma la so eredetâ ke 'l Sijnûr a l'm'â preparâd in cel kol Gesû. Roba sigûra, ne, ke fenës mia e deperës mia e marsës mia, e l'ê là paregada bela e pronta a per voter.

E intât ol Sijnûr a l'va te (teñ) de könt indela so fidüca ke g'iv de Lü, kola so forsa de Lü, per dav a la fi ol vost bel botëp, kel ke de salvâc g'ivri a 'l so tep, a l'ötem de ke l'ria. E alura dokâ stî po kontëc akâ se adês per impõ amõ g'ivri de soportâ a laûr dularûs e deficeî d'òne sort. ¿G'âl mia de pasâ de 'l so fög finâ a l'or abekê d'düra mia semper pa lü, epel mia fundîd a lü, per ved se l'ê or bu e mia strambai del Gapû? Stes per la osta fidüca, êkola: l'ê ü bel tok piõ presiûsa de l'or, kela. E l'ê metida a la proa de tate defikoltâ per ved se l'ê genüina, ke sul ke alura g'ivri 'l vost brao premio e unûr, a 'l de ke 'l Gesû Krist a l'sarâ metîd ke denâc a 'l mond per sernî fo i so de famea, e kei oter istrigôs ke ga ansa töc. Oter l'î mia est de persuna, ol Gesû

Krist, perô ga ülf semô be, a l'vedî ñe adês, epôr ga kredî e si inviâc là be a l'port dela osta braa fidüca de lü, a ês töc salvâc: e isë siv a töc bei kontëc, ke l'ê a malfâ de spiegâl a parole. L'ê kesto ke κ'i parlaa semô i profëc d'öna olta e i sirkaa de κapiga det vergöt, kuand κ'i disia de l' regâl ke l' Dio l'preparaa per i omeñ, per voter. I sa sforsaa de indüinâ a l'tep e i manere d'i laür ke o' speret a l'ga faa di sö: e l'éra po sa o' stes isperet del Gesû ke l'parlaa per so meso de lur, e l'faa κorôs semô de prima töc i so dulûr ke l'g'ïa de patî e töt ol so brao unûr ke l'g'ïa de sköd lü a la fi.

Ol Sijnûr a l'g'â fac saî a i so profëc d'öna olta ke kei avîs là i éra mia söbet per lur a l' so tep de lur, ma i éra per dopo, per me e per voter. E l'ê ke de ed, oter adês ï propiamenta riseîd ol avîs de laür ke finâ a i ângei in cel i amira. Akâ se mia lur, mesagër del Sijnûr, ma κuak omeñ, notr'apôstoi e i nosc amis, a m'v'â portâd noter kel avîs ke del Sijnûr, ol so avîs del Gesû, ol so vangël. Kompâñ ke ak a noter, mia κuak ângei i m'â fac κorôs ol Gesû, ma l'ê stac amô ün om, ol Goân ke batesaa. Stî pronc alura, dokâ, bei desc e pronc a l'ato. Töta la osta speranza la g'â de ês per kel regâl ke g'ï de sköd de l' Gesû Krist, a l' so de ke l'sarâ metîd denâc a l' mond per sirkâ fo i so. G'ï piö de 'ndaqa dre a i (v)oste idee kompâñ de prima, ke s'érev iñorânc d'i laür gösc e sanc. G'ï de ês denâc a l' Sijnûr kompâñ de tace brae scec, ke Lü l'v'â camâd e oter l'iskoltî. Lü l'ê adoma e töt Sant, e isë oter g'ï de ês sanc in töt kel ke fi, kompâñ ke la dis la Bibia “a g'ï de ês sanc a oter, perkê Me So Ol Sant, e öle töc sanc”. Pensîga sö be: oter pregî l' Sijnûr e l'camî “Pader”, e Lü l'gûdika töc κo' stes meter, e oñ poa segónd i so ovre ke l'fa. E alura, êkola, indel vost tep ke g'ï amô de sta a sto mond purtiv semper kol piö gran respêt del Sijnûr. Oter κorôsî be in ke manera siv istâc liberâc fo de la eta öda κ'i â fac i osc veg e κ'i v'â fac imparâ

sensa ĭgen ol bandol, poarêc a lur. Si mia stac riskatâc, oter konfrönt a lur, a pis de or o de arsênt o de ergôt d'oter de köntâ fo: ma kol so sang presiûs del Gesŭ Krist, siv istâc krompâc a l' Sijnûr (fo d'i sgremfie del vost padrû eg, ol diaol e la so mort indoke g'iev de fenî). A l's'ê ofrid e konsakrâd lû a l' Sijnûr.

Kompân de l'apêlî noêl töt bianк к'и kopa amô 'hкѳ i ebrë e tace d'oter per imbunî sô l' Sijnûr e negâ det töt i so pekâc d'un an indel sang inocênt. Ol Sijnûr Dio l'sa l'ia preparâd prope per kela missiû ke semô de kuand ke l'ã kreâd ol mond, a l'ia semô destinâd ol so prim e ôltem apêl, mia per finta ma delbû, kel ke l' so sang a l'ê òna olta per tôte e per töt, per kei prima e per kei dopo de lû, ke töt i animai skanâc a i éra e i sarâ adoma ke mâskere, figure, seŋ, e mia ŋa semper töt gradîc a l' Sijnûr.

Ma adês ol apêl Gesŭ Krist, o' Scet prim e senza katieria ŋe kolpa, a l's'ê ofrid lû a per töt i besôc e i kavrû e i bek, a fa la pas kol pastûr e kol pader: e oter a l'si (siv, saiv, saî) e ga kredî, ke l'ê stac gradid a l' Sijnûr, ke i ã unurâd a dopo mort, a i ã trac fo d'i morc e l'g'ã dac indrë amô töt ol so sang, ke a l' Dio de sang ga n'vokŏr prope mia, ke l'ê Lû a dal, ma l'gradês ki ke i a skolta e l'ga a dre kon tōta la so eta kompân de l' Gesŭ. ĭEla mia Bibia amô a kesta, “Ma okŏr mia l' sang ŋe la karne bröstōlida d'i osc animai a Me, l'ê l' vost kŏr e la osta eta ke ôle drec e car, Me”, e? Isë, dokâ, per so meso de l' Gesŭ Krist adês oter g'ï a piena fiduca e speransa de l' nost Dio Sijnûr. E isë, a sta de la banda dela erità, si a perdunâc e laâc so bei bianк, e dokâ adês püdi ũlîs be delbû kompân de fradei, senza pretese invidie e pure ü de l'oter, ŋe de l' pader e de l' padrû. E alura dokâ ũlîs po be delbû kon tôte i oste forse, ke si iv e fradei mia a la manera de tace pulî e edei e ok, nasîc per ingrasâ e mör, ma g'ï üd la osta eta nōa de kel pader e de kela mader к'и mör mai ŋe lur, “siv generâc,

oramai, de la so parola del Sijnûr, parola ia e senza mai fi”. Sentì ke la dis sò kosê la Bibia, “Töc i omeņ a i ê kompân de l'erba, e i pöl antâs adoma komâ l'pöl vantâs ü fiur fo indêl kap, l'erba la seka de matina a sira, e l'fiur inkô l'ê deêrt e domâ l'ê pasîd. Adoma la so parola del Sijnûr la pasês ne mai” E l'ê kesta ke la so parola del Sijnûr, l'ê l'vangël, avîs del Gesû ke l'v'ê stac portâd lé. Kasî via de oter töte i kualetâ de katieria. Piö negôt de imbroi e dopiese e invidie e parlâ dre. Oter, ke ĩ est kom'a l'ê bu 'l Sijnûr, g'ĩ de ês kompân de scetî apena nasîc, k'i sirka adoma l' so lac, e l' vost lac pür e sant sirki a oter dokâ, per kres de scec salvâc, e mia de selvadeg. Stîga aprôf a l' Gesû, la osta bela preda de kantû sirkada fo de l' Sijnûr abekê i oter i âbe skartada, perke a lur la ga a mia be. E poa oter anse kompân de bele prede skuadrade a si e g'ĩ de ês, a fi sò e g'ĩ de fa sò semper ol so bel dom viv per ol so speret del Sijnûr ke sò la tera. Dige prede, senza ofênd nisû, ne, me, ke so prima me preda, o no. Ma dige prede ie, mia plok, o frane de skuâ via, ma prede ie kompân ke l'ê ia la preda Gesû Krist indoke m'poga sò noter, ol nost kapoprêt. E issê, sigûr, si a oter töc prec de öfecâ denâc a l' Sijnûr e de ofriga i so oferte sante ke ga pias a Lü, se g'i ofrî per so meso de l' Gesû Krist. Lesî sò amô be la Bibia, prope, “L'ö sirkada fo Me la me preda bela forta e skuadrada, e la mete so Me a l' so post göst e sant, a teņ sò töt d'i fondamêc. Ki ke sa puga sò sò 'n kela a l'donderâ ne mai”. E oter ke g'ĩ fidüca de l' Gesû Krist a g'ĩ prope la preda gösta. Kei ke invece i ga kred mia, la dis isê la Bibia, “lur là, i öl fa sò e i skarta la me preda piö bela skuadrada e forta, ke g'ö dac Me”, po la dis ak “e alura la deenterâ per lur öna preda perikulusa, de insablâs det e trâsela adôs kon so gran dan”. E i ga sa insokerâ gösto kuntra, lur là, e la ga treekerâ so sò l' gob, k'i öl mia daga a tra a la so parola del Sijnûr. E adì po

oter, dopo, se la sarâ öna bela fi, **ke** **ke** Lü l'ă fisâd per lur là. Ma oter no.

Si oter adês **kei** **ke** 'l Sijnûr a l's'ê sirkâd fo per ol so reņ e per ol so dom, si oter la set mandada per faga ed be a töt ol mond i so gran laûr **ke** l'ă fac in mes a noter. A l'v'ă trac fo Lü de 'l fosk per portâv det indêl so car **ke** s'pöl na sta **ke** a met a konfrönt. Öna olta s'érev set mia so de Lü, adês invece si la so set del Sijnûr, oter! Öna olta s'érev teâc fo de 'l so bu kör, adês invece l'ê töt per voter, ol so bu kör del Sijnûr. Buna. Töt **ke**sto **ke** l'völ di **ke** adês oter siv indel mond kompân de migrânc, de skapada, inkontra a 'l nost païs göst de la nosta braa eta nöa per semper. E me va dige isě, alura: stî po a la larga d'i bröte oie del mond, k'i sömea kuâv, e intât i va porta a la osta rüina. Purtiv [*portis*] be in mes a i poer pagâ akâ s'i parla mal de oter e i dis isě **ke** si dei delinküênc. A 'l so de del gödese ga tokerâ po a lur de amêt **ke** oter ĩ fac adoma de 'l be e si stac de la banda gösta. Per amûr del Sijnûr g'ĭ de obediġa akâ a töt **kei** k'i g'ă öfese de komandâ indi oste sitâ, tat a l'imperadûr **ke** komanda sura töt, kuat a i so goernadûr **ke** l'manda lü a daga la so paga a i delinküênc e 'l so brao premio a i benefatûr. **Ke** isě, kol fa adoma de 'l be kompân **ke** l'völ ol Sijnûr, oter ga stoperĭ po fo la boka a i 'ņorânc e a i sapientû k'i g'la sa longa. Pagi i oste brae tase, a be **ke** kon kele s'fa a i sakrefese e i adorassiû in piasa, basta k'i va ôblige mia a fai poa oter, o a fa dei laûr kontra 'l Sijnûr e kontra 'l Gesû, **ke** l'ă pagâd poa lü la tasa tat a 'l Dom **ke** a i româ, per ol be de töt, e de sigûr mia per i so güere e feste porke de lur. Purtiv de omeņ liber semper, ma dovrĭ mai la osta libertâ de koerta per kuarcâ so la osta förberea, l'ê mia roba de servidûr del Sijnûr, **ke**la. Respetĭ töt, oter, ùliġa be a töt, e certo prima a **kei** dela osta ka e dela osta banda. Adorĭ 'l Sijnûr adoma, però respetĭ poa l'imperadûr. **Kei** **ke** intrâ de oter a i ê servidûr de ergŭ i ga porte töt ol so respêt a i so padrû, e mia

adoma a kei brae e bu, ma akâ a i prepotênc. L'ê òna grassia a kela de patî e de ês tratâc mal per ol Sijnûr senza fa negõt de mal. Ke ga sarês po na negõt de sköd, a ês kastigâc per ol mal fac, ma l'ê tata grassia del Sijnûr kela de fa adoma de 'l be e patî e soportâ in suerpiõ. Siv istâc sirkâc fo de 'l Sijnûr per fa a oter isě kompâñ ke l'â fac ol Gesû a mör per voter, l'ê 'l so esempe ke m'g'ã de indaga dre, noter. Lù l'â mai fac ña intört ña pekât, e kol so parlâ l'â mai imbroiâd sö nisű, e kuand ke i oter i a ofendia lù lù l'ofendia mia, kuand ke i a faa patî lù l'parlaa mai de fagla pagâ, a l'g'ĩa semper adoma fidüca de 'l Sijnûr, ke 'l'gűdika Lù kel ke l'ê göst e sbałâd. L'â töld sö in gropa töc i nosc pekâc, po i ä portâc dre sö la so krus, e i ä portâc dre a mör, ke isě i ê stac sotrâc kon lù a töc i nosc pekâc, e a noter a l'm'ã lasâd, a l'm'ã portâd indrě òna eta nōa poa per noter.

I so feride de lù i ê deentade la nosta guarigû de noter.

S'érev tate pegre sbandade prima: si turnâc töc a 'l vost pastûr, a 'l guardiâ d'i oste ete. E adês, alura, presemppe, otre moër stî ontera sota i vosc omeñ, ke isě, se ergű de lur i ga kred mia ñemô a la so parola del Sijnûr, i pöde troâ a lur la nosta fidüca, a ed la osta manera de kampâ. Ga sarâ ña imbisõñ de parlâ tat, a l'sarâ asě k'i va ede otre care e respetuse. Preokupis po mia de ês bele de fo, e petenade a la moda, e piene de anei bracalêc kolane dore e bei vestíc. Sirkî fo la belesa ke düra, e mia kela de esebî fo 'n piasa. Sirkî fo la belesa de kör. Sirkî de ıga ü karater bu e serě. Kei sé i ê laür dor denâc a 'l Sijnûr. Kei lé i éra i so ornamêc de tate sante done k'i ä sperâd indêl Sijnûr. Respetuse d'i so omeñ, kompâñ de la Sara, presemppe, ke la ga indaa dre feděl a l'Abrâm, e 'nsem a lù la unuraa “Ol Padrû de töt”. Fî adoma de 'l be, lasis mia spaentâ de negõt, e isě sirî a otre brae scete prope dela Sara, benedete kompâñ de le. E cêrtosa, po, poa

otr'omeņ g'ĩ de ês kompâņ de l'Abrâm. Stì be koi voste fomne, e lasìga i so bele diferense de lure, e kapìle, tat ke lure i ma lasa e i kapës i noste de noter. Tratémle kon töt ol respêt a noter lure, ne, ke poa lure ga toka de 'l Siņûr la stesa eta per semper kom'a noter. Ī kapìd töt be, alura, me krede, ke isě 'l sarâ piö belfâ e piö bel de pregâ a töt insemâ, me dige! Po amô, fradei kar, sirki de 'nda dekorde töt in töt. Kompassiû e amûr e bu kôr ü kon l'oter, bu kôr amûr e kompassiû. Mai söperbia. Fì mai de 'l mal ņa a ki de 'l mal va fa lü, respondi mai koreņ a ki ke koreņ va fa, oter a 'l kuntrare respondi semper adoma bune parole, ke isě 'l Siņûr a l'g'avrà a Lü adoma ke benedissiû per voter. La dis isě propiamenta la Bibia, “ki ke öl vīga öna eta beada, ki ke öl kampâ tate bele gumade, a l'teņe deluntâ la so lengua de 'l fals, la so boka la dige adoma la eritâ, l'iskie de fa de 'l mal e l'fage semper de 'l be, a l'sirke la pas e l'ga indage semper dre a kela. Ol Siņûr a l'ga arda be adoma a persune göste isě, l'iskolta kel k'i ga dis lur, e l'sa met kontra a i söperbe, e a kei k'i fa de 'l mal”. Ī E ki ke pöderâ fav de 'l mal a oter, öna olta ke oter siges (*sigev*) impeņâc a fa adoma de 'l be, e? I va farâ magare paťi finâ a per ol fato ke sa portî be e ke fi de 'l be. Beâc voter a per kel!

Ī ĩga mia pura de lur, lasis mia spaentâ, oter, oter teņi semper be a met ke ost kapo l'ê ol Gesŭ Krist! Stì atênc a respõndega semper göst a kei k'i va fa domande sönkêl ke kredî e sö kel ke speři, oter, e respondìga semper be, kon bune parole e respêt, in buna kosensia e kostansa. Ederi ke alura kei ke parla mal de kel ke fi oter kristiâ, ga tokerâ a lur de ĩga ergoņa, dopo, de kel k'i kõnta sö lur. Ke, se Dio öl po va toka prope, l'ê semper mei vīga de paťi ergõt per ĩ fac de 'l be, koņe per ĩ fac de 'l mal. Ol Gesŭ Krist, lü, l'ê a mort, per voter. L'ê mort öna olta per tôte, e per töt i pekâc del mond. Lü, senza ĩ fac ņe dic mai negõt de mal, l'ê mort a 'l so post e a so pro de tace

malfatûr e kafiv, e per voter, ke de sigŭr prima seev mia ne oter prope
 semô sanc, per trav amo isî a 'l Sijnûr. L'ê stac marterisâd e kopâd, ma
 'l Sijnûr a l'g'ă dac ol so speret de resüsitâ. E kola forsa del so speret
 a l'ria a despertôt a desliberâ fo poa kei oter poer isperec impresunâc
 kontra oia, de 'l mal e de 'l diaol, lur k'i sirkaa la so liberassiû in mes a tata
 bröta set ke la ga daa mia piö skolt a 'l Sijnûr. Kompân de 'l Noê, e d'i
 patriark e d'i profec. Sentî amô a kesta ke, oter. Ol Sijnûr a l'g'ă dac ol so tep
 a 'l Noê de fa sö la so bela arka, e intât l'ă soportâd amô ü falî a töc i malnâc
 là aturen, perô, dopo, a n'n'ă skampâd adoma ke ot, a kontâ det poa 'l Noê,
 saltâc sö indel'arka, e salvâc indi akue del deslövio. E töta kel'akua là,
 êkola, l'ê staca gösto öna figüra del batês ke inkö l'ma laa so e l'ma te (tèŋ) a
 gala noter. Mia l'akua ke la ma laa so la pel, ne, ke la ma tö via o' spork
 de dos. A l'ê l'akua de la so pasiensa del Sijnûr, kela ke la ma salva se m'la
 tö sö in buna kosiensa. Ol batês a l'va salva in grassia de 'l Gesû, ke l'ê
 stac salvâd e l'ê in cel, e l'v'ă imbarkâd sö kon lü kompân de 'l Noê i so.
 Per portâv töc sö de sura koi so ângei, indoke a lü g'ê koncedid de repâ
 a so nom del Sijnûr. Perô, amô öna olta, a l'si be a oter ke prima g'ê tokâd
 de patî asê ke in tera. E dokâ, poa oter sirki de pensala a la so manera de lü,
 e de ês frank kompân de lü. Merâ a patî ergôt de persuna, ma l'konveperâ
 a kel, per viga piö negôt de spartî sö kol pekât e ês piö inkadenâc a i so
 oie, ma per kampâ piötöst, a indâ inâc, a fil kola so olontâ del Sijnûr.
 Siv istâc semô a trop tep pok de bu, prima, de pagâ. Me l'so mia kuat ke
 onŭ de oter a l'era piö o meno pie de ese, bröte oie, coke, festî rösa, imbroi
 e roba del gener: ma l'so ke töc a g'iev mia ergoŋa de adorâ tace îdoi
 a la osta manera mia tat fina. E prima nisŭ i parlaa mal de oter. Adês
 invece ke va si trac fo de kela leanda là, adês ke va si tölc fo de kel mar là

de marserea, i va arda stort e i va n'dis dre de töc i kulûr! Ma m'vederâ kosê i ga kônterâ sö dopo a kel ke g'ă de güdikâ per la eta e per la mort, e i sa senterâ a di sö kosê lur, po. Ke, oramai, ol vangël l'ê riäd finâ là a d'i morc, e poa intrâ de lur kei k'i ă skoltâd e spetâd in veta ol Sijnûr, dopo la so sort de töc, dopo la so mort, lur akâ morc i g'avrâ amô la so eta, per efêt de 'l so speret del Sijnûr, e kei oter akâ semô de iv invece la so kondana senza fi.

L'ê ke oramai la fi de töt. Fî gödese, dokâ, oter, e preçi tötura. Suertôt, ülîs ü gran be intrâ de oter, e ke nisû l'ga parle dre a ün oter!

Dovri a 'l mei i so regai del Sijnûr a onû, e onû l'mete a pro d'i oter la so grassia specâl ke l'ă riseîd lü. Ki ke g'ă grasia de parlâ be a l'parle per portâ fo la so parola del Sijnûr. Ki ke g'ă ün ôfese i a fage kola decisiû ke e de 'l Sijnûr. De manera ke töt a l'turne po semper a so unûr del Sijnûr, per so meso de 'l Gesû Krist, ke de lü de semper e per semper la pasa la so gloria e la so potensa del Sijnûr. Fis po mia trop mervea d'i perseküssiû ke scopa fo e va borla adôs. L'ê mia ü laûr senza ko, l'ê öna proa. E alura, stî piötöst kontêc de püdi a oter îga part a 'l so patî del Gesû Krist, ke isê pöderî a ês töc kontêc a 'l so momênt de faga ed a töc ol so triönf.

Beâc voter, dokâ, s'i va n'kasa dre de töc i kulûr perکہ si amîs del Gesû. Alura sirî piö sigûr amô ke ol so speret dela so gloria e dela potensa del Sijnûr a l'ê prope kon voter. Oi po be kred ke nisû de oter a l'sa mete in kondissiû de îga de kondane in trebünâl perکہ l'ê asası o lader o delinküênt o spiû. E se invece ergû ga toka de patî ergöt adoma perکہ l'ê kristiâ, alura l'g'ă prope negöt de ergonâs, lü, êkola. Anse, l'g'ă asê de diga grasië a 'l Sijnûr de portâ delbû kel nom ke, ol so nom de 'l Gesû Krist.

L'ê sà ol momênt oramai, ke l'sa invia fo ol so gödese del Sijnûr, e 'l prim a l'sarâ per la so set del Sijnûr. E se dokâ 'l gödese l'part de noter

a sta manera e m've metïc a la proa isë düramët ак a ês de la banda gösta, ÷sarâl komê a la fi, ga tokerâ kosê de borlaga adôs a kei κ'i sa refüda de κrêdega a la so parola del Sijnûr? “Se l'ê isë düra a ês salvâd per ü ke l'ê in rêgola, ÷ga kapiterâl kosê alura a katív e пок de bu?”. Leņ verd, e leņ mars, a l'disia l' Gesû. O, so mia dre a fav adoma stremî, ne, l'ê mia kel, ke l'g'â per prim de fam vüliga be a l' Sijnûr, o de sta ke a spetâ ke l'kastige ergŭ per imparâ! A l'sarâ l'öltem diskõrs, la pura, ma me va fo a kel. E l've bu se mai a per ĩga pura de perd ol be ke l' Sijnûr a l'ma prepara. Ol prim diskõrs l'ê semper ol be, kei ke patês la so part a sta indela so olontâ del Sijnûr, dokâ, i indage inâc decıs a fa ol so be, e i sa mete kon tõta fidüca indi ma a kel ke l'ê stac bu de kreai e de salvai, e l'g'â paregâd ü gran be, tal ke s'põl ña figürasel. E adês lasim diga ergõt a kei ke lé in mes a oter i g'â lur la responsabelitâ de la osta famea dei nosc lé. Kon tõt, a so a me ü de kei, ne, me ke so testemone del so patí del Gesŭ Krist e dela so resüressiû, e sönkei fondamëc ke va regorde la so gloria ke g'â de eņ prest. Oter pastûr kompâņ de me, dokâ, teņi in kûra kon tõt ol kõr la part d'i so pegre ke l' Sijnûr a l'v'â afidâd, teņile de õg, mia per mestër, ne, ma ontera, kompâņ ke l'võl ol Sijnûr. Fì mai negõt per guadeņaga, oter, ma tõt per passiû, ke l'sõmee ñe mai ke siges oter i padrû de la osta part ke g'ĩ in kûra, ma diga oter l'esempe a tõc. Per püdü ĩga la osta bela kuruna per semper, de l' kapo de tõc i pastûr, ol Gesŭ Krist, ke l'ria. Ergõt a i sueņ, adês. Obediga semper a kei κ'i ê piõ ansiâ de oter. Però, g'â mia de êsga det dei söperbe, sueņ o eci, intrâ tõc voter, e g'ĩ de ês semper tõc pronc a serví i oter, ke la Bibia la dis isë “kontra i söperbe l'sa arsa sö l' Sijnûr in persuna, ma kon kei ke sta a l' so post a l'ê generûs”. E dokâ stì tõc õņŭ a l' so post, sota la ma forta e sigüra del Sijnûr, de manera ke l'va arse sö be Lü, a l' so momënt göst!

Metîga indi so ma del Sijnûr tôte i oste preokûpassiû, ke l'ga pensa Lû a oter, a l'va kûra Lû. Stî atênc e bei desc, ke 'l vost aesare, ol diaol, a l'cirkula kompân d'ü leû famâd per sirkâ fo ergŭ de sbranâ sô! Ma oter perô resistîga forc de la osta fidüca. E tepî a met ke poa tîc i oter de noter in gir per ol mond i patês a lur kompân de oter lé i stes laûr. Po stî sigŭr ke dopo ke ivrî patîd per impô la osta part, ol Sijnûr a l'va darâ Lû la so part de pas. Ke de Lû l'ria ope sort de grassie, e l'è Lû ke l'v'â camâd a îga part a la so gloria senza fi, per so meso de 'l Gesŭ Krist, e dokâ l'va farâ Lû forc asê e bei pientâc, a l'va farâ pugâ so sô i so fondamêc piö stâbei. A v'ô skric kela letra ke ütâd de 'l Silvâ (ke l'è per me ü gran brao e kar sostên), per div de sta sigŭr ke siv det indela so grassia gösta del Sijnûr, e per fav korago de staga det ontera e bel sald. I va salüda tîc ke, tîta la bela famea de noter ke m'istâ ke de ka in kela babelona ke indokê so ke me adês. E l'va salüda poa 'l Mark, ol me kar iscêt. A m'va basa sô tîc, e oter lé basis sô tîc per nost kînt de noter ke. Tîta la so pas del Sijnûr a tîc voter ke sti be kol Gesŭ Krist! E adio!

---

2. SURA LA “SEGONDA LETRA DEL PIERO”

Me, 'l Simû “ol Preda” servidûr e missiunare del Gesŭ Krist, va skrie a oter, ke de la so mânega larga del Dio nost Sijnûr e del Gesŭ Krist nost salvadûr î riseîd poa oter la nosta presüsa fidüca de ês salvâc. Ope grassia e pas a oter suermesüra, per ol Dio Pader e per o' Scet Gesŭ Krist ke iv kînosîd!

La so olontâ e la so forza del Dio ke m'â kînosîd indel Gesŭ Krist la m'â

furnîd töt kel ke okör per öna eta santa. Ol Gesŭ Krist a l'm'ă fac korôs ol Dio Pader, ke l'm'ă camâd töt noter a fa part dela so gloria de Lü, e l'm'ă regalâd töt kel ke de bel e de grand a m'era stac imprometîd finadês.

Poa oter, de adoradûr – ke s'érev prima – de îdoi surc e möc e paralitek, siv istâc trac fo de 'l rût d'i ese de sto mond katîv ke, e g'î úd la osta part a la so manera de ês del Sijnûr. Isfursis dokâ kon tôte i oste forse per viça, insêm a la osta bela fidüca, öna eta trasparente a löminusa de bune kualetâ, e po sfursiv de korôs mei ol Sijnûr e la so olontâ. Ki ke korôs be 'l Sijnûr a l'impara a kontrolâs, a suportâ de koragûs i laûr deficei e dulurûs, po a adorâ e unurâ 'l Sijnûr. Po, per di töt indöna olta: ülis be de fradei ü kon l'oter! A g'îvrî semper ol vost bel defâ semô a fa adoma kel, va resterâ ne mai indrê 'l tep de bötâ via a fa 'nda la gambeta, e koroserî piö be e ga indirî dre piö be a 'l Gesŭ Krist, ol nost kapo! Ki ke fa mia isê, invece, kel l'ê kompâñ d'ü orbo: ne l'sa indö l'va, ne l'ved ol Sijnûr, e ne l'sa rinkörs ke l'ê stac liberâd fo d'i so bröc laûr de prima!

Sirkî dokâ, fradei, de desmentegâs ña mai ke siv istâc sirkâc fo e camâc de 'l Sijnûr dre a 'l Gesŭ Krist! Ke isê borlerî piö ñe det in laûr mia bei e katierie; anse ederî semper bela spalankada fo denâc a oter la porta santa del vost brao reñ senza fi, dervîd fo de 'l Gesŭ Krist, ol nost kapo ke l'ma salva e l'ma porta a 'l sigŭr lü!

Me va kônterö semper sö kei laûr ke finakê g'övrö fiat: akâ se perô l'so ke g'î si (sai) semô e ke si (siv) bu de sta bel sald indela eritâ ke i riseid. Ma krede ke l'see göst de tejev bei desc a koi me prêdike, finakê ga so: e l'so be a ke g'n'övrö mia per semper, po; e magare ña per tat amô: ke, 'l me kapo Gesŭ Krist a m'l'ă po fac kapî a prima, a l'm'ă a isâd per tep. Ma edî be ke intât va skrie amô: e isê pöderî po regordâs a dopo, kel ke v'ö dic isê mai be tate ölte!

Regordis alura: **kel ke** me e i otr'apôstoi a m'v'ă kôntâd sô del Gesŭ Krist, eņîd insâ a 'l mond, e dela so santa forsa, a m'l'ă mia trac insêm de bele storie inventade, pe m'ă fac i fûrbi a kopiâl so de **kuak** bande. Noter m'ă prope est **kon kei** ôg **ke ke** m'g'ă amô adês la so persuna e 'l so **karater** e i so mirâkoi: e komâ l'g'ă üd delbû unûr e gloria, de 'l so Pader in cel! M'ă sentîd noter **kon kele** orege **ke ke** m'g'ă amô, la so us del Sijnûr ol piö Olt e 'l piö Fort, **kela** olta là sô la santa montajna, **ke** l'ă dic isê “**kesto ke** l'ê ol me scet: me ga öle be, e v'l'ô mandâd lé me!” . L'ê a per **kel ke** adês i so parole d'i profêc i mêrita fidüca amô piö tat de prima: e oter a firî po be asê a capale indimâ e in **kör komâ** l'ê göst! A i ê parole presiuse **kompârj** d'öna löm **ke lüs** e fa car indü post töt a' skür: fin'a **kuand ke** l'ria fo 'l de, e alura la stela dela matina la va darâ le la diresiû, dopo. Teņi be a met ü laûr, suertôt: i profêc d'öna olta i parlaa mai adoma isê per**ke** ga eņia oia de parlâ lur: ma i ê stac omeņ güidâc de 'l so speret sant del Sijnûr, e i ã parlâd a so nom e us del Sijnûr! E amô adês a g'ê nisŭ bu de **kapî** e de spiegâ adoma persokönt **kel k'i** ã profetâd lur. A di la eritâ, in mes a la so set del Sijnûr g'ê semper istâc det a de fals profêc: e a la stesa manera n'na rierâ fo a in mes a noter, e i proerâ a met in gir dutrine storte de fa disastri in mes a i bune persune, e i sa reulterâ infin'a **kontra 'l Sijnûr**, **k'i** ã prima salvâc, Lü; ma lur persokönt i turnerâ a rüinâs lur! Ol fato l'ê, **ke** tace i ga darâ a **skolt**, e i farâ **kompârj** de lur öna eta fo d'i **komandamêc**. E per so **kolpa** de lur là, la fidüca d'i kristiâ la sarâ tepida in nisŭ **könt** e metida sota i pe! Per ulî ês vergŭ e ĩga 'l so guadêj, i va imbroierâ sô **koi** so **resunamêc isvêrgoi**. Ma, **pok** ma sigŭr: la so bröta fi de **kei** fals maestri lé l'ê **sa** bel e pronta, la so rüina i a speta a momênc, se i sa **konvertês** mia delbû, staölta.

Noter a m'ga sa **ke** 'l Sijnûr del cel l'ă mia lasâd senza la so gösta pünisiû i

ângei rebei – ângei! –, ma i ă spre fondâc so indel fond del fosκ, a l'inferen, e i a teϗ là serâc so per ol de del ôltem gödese (abekê, intât, a l'ga lase fa i so skapade a fa 'l so dan ke in mes a notr'omeϗ). A la stesa manera ol Sijnûr l'ă mia lasâd senza la so gösta pünisiû i omeϗ del mond d'ôna olta pie de storte-ree e katierie: l'ă mandâd fo ol so bel deslövio a negai so töc, fo ke la so famea del Noê, ke lü l'ga faa imparâ a sta a 'l mond komâ l'ê göst e onêst: set persune salvade kol Noê. Ol Sijnûr l'ă kondanâd i sitâ de Sôdoma e Gomo-
ra, a i ă skancelade via kol so fög, e l'ă lasâd ü esempe per kei κ'i ölerâ amô fa kela eta là; perô l'ă salvâd ol Lod, om göst e mia kontët del mal κ'i faa i so paisâ. L'istaa, sé, de ka in mes a i oter, lü om bu, e ga tokaa ed e sent kel κ'i faa kontra i komandamëc: de per de kela eta skandalusa là l'éra ü tormênt per kel brao om! Edî dokâ ke 'l Sijnûr l'ê bu de tra fo d'i perîkoi kei κ'i ga öl be a Lü, e l'ê bu de met d'ôn'otra banda i kativ per ol so bel kastig, a 'l momênt del so gödese: e l'kastigerâ sensoter töc kei κ'i ga a dre a i so oie piö skifuse, e i met sota i pe kel ke l'urdena Lü! E àda te, st'impusturû κ'i fa de maestri i ê ak antadûr e söperbe: i g'ă ñe pura de ofënd nisû in tera ñe in cel, kuando ke finâ a i ângei invece – sprec ü bel tok piö forc e granc d'i omeϗ! – i sta atênc a parlâ mal d'i omeϗ denâc a 'l Sijnûr! Ma kela set lé i ga a dre adoma a i so oie, kompâϗ d'i besce piö bestie e ñorante: ke ta digereset κ'i nas adoma per fenî brakade e masade! Kon töt ol respêt per i pôere besce, ne, ke i pöl ña kambîâ la so sunada, lure! Lur lé invece, ke i ê omeϗ, in piö i fa oter ke bestemiâ töt kel κ'i koϗôs mia e ke i kapës mia! Isë, i mörerâ a sigûr kompâϗ de besce e i g'ävrà ol so premio in pünisiû de 'l mal κ'i ă... godîd in veta, del so piasër dūrâd ü de, se piasër l'ê stac. Kuand κ'i fa festa lé kon voter e i sa anta so d'i so imbroi, i porta adoma skandol e ergoϗa per töc, a ês lé! Koi so ög, i ê semper adoma a kasa de treske, i ê mai stöf de fa

de 'l mal, i fa borlâ det indi so trâpole i dĕboi, e i g'ă 'l sang invelenâd de la oia de met in skarsela! I g'ă per so kampiû ol Balam, scet de Bosor, ke l'ă ũlid guadenâ palanke fâcele a parlâ kontra 'l Sijnûr, e l'ê stac rimbrotâd a de la so asna, ke l'ă parlâd a le, e la g'ă usâd idrĕ per i so katierie: e isĕ l'ă mandâd a mut i so progĕc balûrc de lû sbrufû! Kei fals maestri lé i ê kompâŋ de fontane söce, seke, kompâŋ de něoi sofiâc aturen de 'l vent sögatû malandrî k'i pasa via per ol negôt, je öna gota! Ol Sijnûr a l'g'ă bel e paregâd ol so fosk piö niger, ke l'ga a be a lur! I fa de gran diskörs pompâc sö e senza sügo, po i unca sö i röde d'i oie piö ergunuse, per tra in fal kei k'i ê ñemô mia bei decîs a bandunâ la so strada ega, la so eta sbałada de prima! I ga da a prometî de liberâ i oter: ma de fato i ê amô a lur sota padrû e 'n kadene del so mars! Oŋŋ l'ê a padrû de ki k'i a komanda: ò noter... de ki?

A ge n'ê de kei k'i s'ê trac fo de la so bröta kondota del mond kafiv, de pos ke i ä koŋosid ol Gesû Krist nost kapo e salvadûr. I stage po be atĕnc a lasâs mia capâ det ön'otra olta de kele bröte oie là: ke dopo la so sitüasiû la sarês a piö pego amô de prima! A l'sarês istâc mei per lur de ĩ je koŋosid la strada gösta, piötöst koŋĕ ĩla koŋosida, po dopo ultaga alistĕs la skena a 'l komandamĕt sant k'i ä riseid! Ke l'sarês prope kompâŋ ke g'ê skriid det inde Bibia, proerbe: “ol ka l'turna a usmâ sö kel ke l'ă bötâd fo de dre, e 'l sunî laâd so kol'akua a l'turna a ridolâs det indel so pacûg”!

L'ê mia la prima letra ke va skrie me, kesta ke, a oter kar amîs. E in töte i me letre õ sirkâd de teŋ desda la osta buna memoria e indresâv dre a öna manera de pensâ dreca, onesta. Oi ke desmentegivev mai kel k'i ä dic i sanc profĕc d'öna olta, e meno amô ol so komandamĕt del nost kapo e salvadûr, ol Gesû: kel ke m'v'ă fac imparâ notr'apôstoi finâ de prenepe.

Teŋi semper be a met ü laûr sura de töc, oter: a la fi, l'salterâ fo set k'i ga

krederâ piö ñe a negõt e i kamperâ senza piö rëgole, dre a i so oie de lur e basta, i salterâ fo e i grijerâ adoma, de oter, e i digerà isë: “Á là, oter ke di-siev isë ke 'l Gesû l'g'ia de turnâ ke: ÷ e indõ el po, e?! A g'ê mort a i nosc pader, poa kei κ'i ã proåd a indaga dre a lü: e töt a l'va amô prope kompâñ de prima finâ de ke 'l mond a l'ê mond!”. I pretënd de parlâ car, lur: i sa regorda piö ke 'l Dio kreadûr kola so parola l'ã fac urden finâ de prenepe, cel e tera, aqua e söl, e a 'l so momënt öna bela deslöviada: ÷ e l'sarês po amô töt kompâñ de prima? S'i öl po di “kompâñ de prima del so bel deslövio”, i arde po lur, e i sa prepare la so bela barka, tat de sta pronc! Po, amô adês ol Dio sö la so parola l'te (teñ) alurden cel e tera aκüe e söi: ma l'g'ã a bel e pronta per lur la so braa paga per ol de del öltem gödese e dela so rüina d'i kativ!

G'ê amô a ü laûr ke mè mia desmentegâ: ke per ol Sijnûr, tat a l'ê i ure d'ü de, kuat a l'ê mela añ, e mela añ per Lü i ê kompâñ de adês po adês! A l'tira mia tarde, ol Sijnûr: Lü l'mantêñ (*mantê*) semper la so parola imprometida, e l'paga fo a köntâ lé sö l'onga! Ergû i pensa magare ke l'ê in ritârd: ma l'ê ira ñe impõ. L'ê ira invece – i pense kon noter – a l'ê ira piötöst ke l'g'ã amô pasensia kon noter, kon lur, perkê l'völ perden ñe ü, e ke töt i g'ãbe la so posebelità de kambιά eta!

Ol so de del Sijnûr a l'rierâ fo a l'impreesta, kompâñ d'ü lader. Alura sé i sa derverâ e i spareserâ kon gran frekâs i cei töt intrëg, e i stele e i lüne i fonderâ de 'l kalûr e la tera la desmeterâ de ês tera, kon töt kel ke g'ê sura e sota. Se töt, dokâ, a l'g'ã po de indâ a fenî töt isë, ï bel e kapid kel ke g'ï de fa, o no! Purtis de persone sante e kare a 'l Sijnûr, oter, de persone κ'i sta semô denâc a Lü! G'ê adoma de spetâ ke l'rie ol so de del Sijnûr, e de fa in manera de ês pronc, perkê l'rierâ a sensoter prest!

E l'ê ira: kel de lé ol so fög a l'desferâ sö cel e töt kel ke gira det indel cel:

ma perô 'l Sijnûr, isě komâ la dis la Bibia, a l'm'ă a semô imprometîd ün oter cel e ön'otra tera: cel növ e tera nöa, kon töt a skuadra de la so santa olontâ! L'ê be kesto ke, prope, ke m'ispeta noter.

E dokâ, alura, kar a oter, êkola: intât ke m'ispeta kei laûr ke, oter fi in manera ke 'l Sijnûr a l'va troe pacifek, senza difêc e kolpe deante a Lü. Terî komê olta buna de salvâs la pasensia ke 'l Sijnûr intât a l'porta amô kon töc!

A l'so ke l'va skriv isě poa ol nost kar fradêl ol Paol, kola so bela sapiensia ke 'l Sijnûr a l'g'ă regalâd. Poa lü l'parla kompâñ de me, kuand ke l'va skriv de kei laûr ke. Akâ se, diolte... a l'so ke l'iskriv a dei laûr impö defîcei de kapî be töc, e diolte g'ê dei persune impö indrě de kotüra e porante kompiô (kon piö) i ä stödiâd, k'i ga fa di o per a, kompâñ k'i fa poa kola Bibia insâ e 'lâ: ma i sapie po be ke isě i fa adoma ke la so rüina per lur!

E iura si po isâc, kar a oter: stî be atênc, lasiv mia menâ fo de ka d'i so impostüreree d'i kativ maestri, perdî mia i forse de ês bu de tēnega ko a lur là; anse, sirki semper de kres piö tat indela so grassia del Sijnûr, e de korôs piö be ol nost kapo e salvadûr Gesŭ Krist! A lü, insêm kol Sijnûr, unûr e gloria adês e po semper, senza fi! Po, amen! A riedîs!

3. SURA LA “LETRA DEL GAKOM”

Me Gakom, servidûr del Sijnûr Dio nost e del nost kapo Gesŭ Krist, va sa-lûde tîc, oter ke si 'nkô la so set del Sijnûr fo per tît ol mond: stîm be e in pas!

Kar i me fradei, stî sô aleger poa kuand ke va toka de soportâ proe d'ope gener! Ke l'si, po, ke se la osta bela fidüca la ens kele proe lé, alura sé ke oter deentî bei forc! E dokâ oter pontî a deentâ semper piö frank e stâbei, per vês tîc a post in tît, a tîte i ure e tîte i manere. Se po g'è det ergŭ mia sae asê de kapî e ülfî kei laûr ke, 'l ga sirke kon fidüca a 'l Sijnûr de kapii e acetai: e 'l Sijnûr ga l'koncederâ de sigŭr, ke Lü l'è kel ke l'ga da a tîc ontera e suer-mesüra! Però mè domandâ kon fidüca e senza dôbe ne pure: sedenô, l'è kompân de l'onda del mar dre a 'l vent: ü pas inâc, ü indrê. Öna persuna kompaña, mai sigüra de negôt e semper ne sô 'l pir ne söl pom... la g'â mia trop de sperâ e de spetâs, de 'l Sijnûr!

Se ergŭ de oter fradei l'è poerêt, a l'see unurâd a lü la so part alistês, e lü l'sa tepe unurâd de 'l Sijnûr. Se ergŭ l'è ssior, a l'pretende negôt, e l'sa tepe unurâd ke 'l Sijnûr a i a tepe a 'l so post. Ke, a ês isiôr l'è gösto kompân ke a ês in fiur: l'è asê ke l'sa arse 'l sul, e la seka l'erba a 'l so kalûr, prope kompân ke la söperbia del fiur la pasês! E issê i ssior, koi so afare e anteree.

Beâd kel om ke sa stremês mia e ke l'istâ sald akâ koi so brae tentasiû: en-sida la so proa, a l'g'âvrâ in regâl kela bela eta per semper imprometida de 'l Sijnûr a kei k'i ga öl be. Det indi oste tentasiû, po, mè mai di sô, ne, “a l'è 'l Sijnûr a imbroiâm sô!”: ke, 'l Sijnûr a l'g'â ne negôt a ke fa koi bröte oie Lü, ne l'ga n'kasa dre a nisŭ! Va l'dige me kom'a l'è: l'è ke, oņŭ i so bröte oie i ê ro-ba so de lü, prope, e ga toka a lü de kuale e indaga dre o de rebe kale, de ên-sele o borlaga det! A i ê roba so de oņŭ, tîte i trâpole ke d'i oie i fa eņ fo i pekâc: e d'i pekâc ke komanda l've fo la so mort! Lasis po mia imbroiâ, e,

fradei: de 'l volt a l've adoma e töt kel ke m'g'ă de bu e de sant; de 'l volt, a l've i so regai del Sijnûr ke l'ă kreăd ol car: e de sigŭr l'ê mia 'l Sijnûr a turnâ indrê e a end ol fosk! Lü, per Lü, l'm'ă dac la eta, a l'm'ă fac vêsga ke m'ga s'êra mia, kola so parola de eritâ: A l'm'ă ũlid intrâ 'l mei de' splendûr d'i so kreadûre ke l'ă fac sô! Stî be atênc, alura, a ep mia fo kon dei skoperte ke "ol Sijnûr a l'ma ôl mia be, ol Sijnûr a l'ma fa de 'l mal"! E sa ke m'ga s'ê, re-gordis semper be a ũ laûr, fradei: mêt ês semper pronc a skoltâ, e semper mesürac a parlâ e semper lenc a lasâs capâ de 'l nervûs! Ki ke l'ê införiäd l'ê prope mia bu de fa i so laûr gösc komê Dio komanda! Kontrolis dokâ e de sleberis fo de töt kel ke l'ê rüt, sporκ e katîv! Stî semper verc a la so parola santa ke 'l Sijnûr a l'va fa kres det indi osc kör, per portâv töt a salvamêt!

E l'kambia mia parlâ kompâŋ de noter, lü!

Tüis mia in gir persokönt, kontentis mia adoma de sêntela, la so parola del Sijnûr: ma skoltila e metila in prâtika, po! Ki ke sent, po met mia in prâtika, l'ê tal kual ki ke sa arda det indê spec, a l'sa ed sô 'l müs isê komâ l'ê, a l'sa ulta e l'sa ne piö ke mostâs a l'g'ă sô, kose l'völerês e l'döserês kambîâ!

Ge n'ê invece de kei k'i arda be, e i ga a po dre bei drec a la so lege santa del Sijnûr, ke la porta a la so libertâ. Kei, êkola, i sa kontenta mia adoma de sêntela d'on'orega, la so parola del Sijnûr, per fala indâ fo söbet de kel'otra: ma i a met po in prâtika, dopo: e isê i ê a beac in töt i so laûr!

A turnâ indrê ũ momênt: ki ke l'sa proklama religûs, ma po l'ê mia bu de teŋ de könt la so lengua, l'ê ũ bel lös! La so religû la al ŋa negôt, prope. La religû ke 'l Dio Pader a l'capa per buna e cara l'ê kesta ke pötôt: de staga dre a orfeŋ e êdoe e set indêl bisôn, e de impiastrâs mia det indi so laûr del mond katîv!

Fradei kar: oter ke g'i fidüca de 'l Gesŭ Krist, ol nost kapo, e de 'l so triónf,

a g'î de portâs a la stesa manera kon tîc, senza fa de preferense mia lécete. Per fa sul ke ü esempe: metém ke a öna osta reünû l'vene lé ü ssiorâs töt bel vestîd sö e kol so or indôs, e l'vene lé a ü poer piö [istrigôs piögûs] mal trac insêm: e oter sa fi in kuater per kel là töt in gîngeri, e l'fi sentâ so lé denâc, a l'prim post, e l'poerêt invece l'fi sentâ so in tera là in fonta, o l'lasî là in pe; êkola: se fi isë delbû, ÷ sarâl mia bel car a tîc ke fi dei diferense intrâ ü e l'oter, voter, e dokâ ke fi sö i osc gödese kon mesüre dopie e mia göste?!

Skoltî be ke, oter: ol Sijnûr l'â sirkâd fo kei ke denâc a l'mond a i ê dei poerêc, per fai deentâ tace ssior indela so fidüca de Lü, e daga prope a lur ol so rej, ke l'g'â imprometîd a kei k'i ga öl be a Lü! ÷ E oter öleresev magare despresai, i poerêc?! Kon töt ke po, ÷ éi mia i ssior a tratâv voter de prepotensa e a menâv in trebünâl? ÷ Éi mia lur, i sior, kei k'i bestemmia ol so bel nom del Gesŭ Krist: kel nom ke l'v'ê stac metîd adôs ak a oter, deentâc “kristiâ”, e?

E per voter, ÷ alerala de piö la “fedè” del “fradêl issiôr” e de meno kela del “fradêl poerêt”, a? Poereta la osta, de fedel! Se üli delbû indaga dre a la “lege del rej”, ke l'ê a semô kela dela Bibia, ü laür l'ê sigŭr: “Ta g'êt de üliqa be a i oter, kompân ke ta sa ölet be te a te”! Se fi isë, fi göst. Se invece sti lé a fa preferensa intrâ ü e l'oter, fi pekât, e si kondanâc per la lege, perkê g'î fac kontra! A, sé! L'ê asë de fa l'kuntrare a d'ü komandamët sul: e ta set in kolpa, ta se mia in rëgola kola so lege del Sijnûr tötâ intrega. Defati, kel ke l'â dic isë “onŭ la so dona, onöna ol so om”, l'ê amô semper kel ke l'â dic isë “te kópa nisŭ!”. Skonseguensa, te ke ta tejet la to dona e ta laset istâ i otre, ma ta ma kopet po ergŭ... te ta set fo in pie de la so lege del Sijnûr; kompân de te ke ta kopet nigŭ perö ta bötet bia ki ke t'êt ispusâd! Mè parlâ e fa, alura, kompân de set ke la sarâ güdikada de tötâ kela lege ke m'dis, ke adoma intrega la ma porta delbû a la nosta libertât!

In fi d'i kõnc, perô, intrâ de noter, ke m'g'ă mia l'öfese de güdikâ, la nosta lege l'ê ü kör grand e spalankâd: ke, kel ke l'sarâ mia stac larg de mânega koi oter, mânega streca l'troerâ a per lü, e kel ke l'sarâ stac koi oter de mânega larga l'g'ăvrâ mia pura del gödese del Sijnûr per lü!

Dèm inâc, adês. ¿Alerâl kosê, fradei, se ü l'dis isê “a, me sé, ke g'ö la me buna fidüca, me!”, e po i a fa mia ed koi so fati, e? ¿Sarala la so fidüca ke l'dis lü, a salvâl, a n'n'ăvrâ asê d'i so bele parole, ol Sijnûr, a l' de d'i kõnc?

Metém ke ü de oter lé, om o dona, a l'g'âbe ñe ergöt de kaâ sö ñe ergöt de kasâ so per kampâ, e oter ga disî isê “a riedîs, ne, fradêl, e stâm be: sköldes po sö împö, te, e màia komâ ta par a te!” ma perô ga di mia kel ga okör de skampâ: ¿éle bune a fa, i oste bele parole, e!? Isê, prope, a per la osta fidüca de l' Sijnûr: se i ovre i a fa mia ed, deperlê l'ê roba morta.

Ergŭ i pöderâ dim isê: g'ê ki ke g'ă la so buna fidüca, e g'ê ki ke g'ă i so bune ovre, o no! A sé? Resta adoma de fam ved a me la so buna fidüca de kel là ke bune ovre n'n'ă mia! Me sé, ta forö ed la me buna fidüca koi me bune ovre, koi fati! Presempe amô: ¿te ta diget de ês a post, a kred ke g'ê ü Sijnûr sul? Gösta, po! Ma, ¿a l'set mia te ke poa i diâoi i ga kred delbû a ü laûr isê... e i g'ă e i fa oter ke tremâ de pura!? A te lok! ¿Ölet po kapila o no, ke la to antada fidüca a l'ê buna a negöt e per nisŭ, senza i to bei fati? Ol Abrâm, ol nost pader de kei tep là, ¿inkemana l'ê stac tepîd per om göst, de l' Sijnûr, e? Ma, per i so ovre, o no!: per ĩ portâd sö sö l'altâr del sakrefese finâ l' so prim e ûnek iscêt ol Isâk (e lü l'vedia mia komê dagel a l' Sijnûr senza kopâl)! ¿Edet o no, alura, ke g'ê stac fidüca e ovre insema, e isê la so fidüca l'ê staca capada per buna e premiada, prope perke dre a kela g'ê epîd i so bei fati?! E isê, l'ê stac vira kel ke la Bibia la dis: “ol Abrâm a l'g'ă kredîd a l' Sijnûr, e per kel ol Sijnûr a i ä töld sö per om göst”!

Ke anse: l'ê stac camâd “ol so piö grand amîs del Siñûr”.

L'ê ke de ed, докâ, ke 'l Siñûr a tö per göst ün om a l'te (teɲ) kônt a d'i so bune ovre, e mia adoma de la so buna fidüca... a parole! E stes laûr a per la Raab, la potana: ol Siñûr in buna fi i ä tölda sö per dona gösta per i so ovre, dopo ke l'â capâd in ка, skondid e fac iskapâ via d'ön'otra banda i so esploradûr d'i ebrë, e l'â kambîad veta.

Insoma: kompâr ke 'l korp senza 'l so fiat de eta l'ê ü kadaer, prope isë a la fidüca: senza i so ovre, l'ê roba morta! A l'ê lengua e basta, e la ansa töta!

La lengua: a sé! Fradei kar: me prege ke n'na see mia det tace, a üli ês maestri per i oter. Noter maestri ma l'sa finatrôp be, ke 'l Siñûr a l'ma mesü-rerâ mia isë a brake, ma kol balansî, sö i noste ovre e parole, noter!

Dopo, töc a m'fa det ü karêt de akade, cêrtosa! L'ê adoma Ü, Sant d'ü tok sul, kel ke l'ê bu de dominâs prope in töt, kel ke dômina töt!

Ardémga, dokâ, a i kaai: ÷a m'ga mêtei mia sö la so bela brea sö la бокa, per fai sta bei öbediênc e komandai töc intrëg, a, d'i so orege a la so kua? Po, ardiga a i nav: per kuat k'i see longe e spüncade de tat vent, a l'ê asë – e l'vokór – ü tokêl de leɲ, a faga de timû, per indresale indoke l'völ ol so güi-dadûr. Isë l'ê a kola lengua: ü tokelî del nost korp: ma l'pöl vantâs de gran laûr o de gran dan! Kompâr d'ü fögarî impiâd sö apostâ o in fal, a l'pöl brüsâ a töta öna boskaia, isë l'ê a la lengua! Lengua kompâr de 'l fög: la pöl incendiâm sö töta la eta kompâr de 'l fög del inferen, la pöl fam brüsâ de infe-siû töt ol korp, kompâr d'öna skaia infetada sö de kuak mal.

Ol om l'ê bu de tratâ e de teɲ sota kontrôl ope kualetâ de animai, besce selvâdege, osei, animai ke strösia e rampa, pes: de fato, tace n'na komanda e i a dovra. Ma la so lengua: ÷kela, ga sarâl erğü bu de tēɲela semper a seɲ? Pöl das, adoma ko' i fer del kaadëc in бокa, erğü. A: l'ê katia be, kela:

kuando l'ê mai ferma, l'ê piena de velë ke kopa. M'la dovra sé, noter, per lodâ 'l Sijnûr nost Pader: ma poa per maledî i persune ke 'l Sijnûr l'â fac sö a so sömeansa! ÷ D'öna stesa boka l've fo parole per pregâ e parole per maledî?! A, no, fradei: a l'g'ä mia de ês isë, per noter! G'ê ña in nisalôg öna fontana ke böta insêm akua dolsa po akua amara, ÷ mia ira!? G'ê ñe pianta de fig ke da ölie, ñe pianta de it ke da fig, ñe sorşenta salada la da akua buna de biv. E dokâ, lengua katia, lengua sporka, ÷ darala ergöt de bu delbû? A l've de di “lengua servida sö 'l piat a 'l diaol”: e... indüina po indo l'indarâ a fenî ol rest ke g'ëra tekâd a kela lengua lé! Ke po la lengua l'ê mia kam-pada in aria, beaponto: l'ê tekada a 'l rest e komandada de 'l rest. I parole i a dis le: ma i a tra fo d'ön'otra banda!

÷ G'él det ergŭ intrâ de oter ke l'sa inkréd de ês sae e sapiënt? Buna: i a fage po ed koi so bei fati, alura, e kol so portâs be: bele parole e buna sostansa! Ma se l'g'ä 'l so kôr töt pie de fel e gelûs e adoma oia de tekâ bega, a l'fage a meno de antâs, almeno, e l'könte sö ña tate bale ke ofënd la eritâ! Ü sae isë a l've prope mia de 'l Sijnûr: l'ê saûr de sto mond katîv ke, l'ê adoma materia gresa e infetada, l'ê diaol in korp! A l've de di: öna bela pitansa de portata per ol diaol. ÷ El mia ira, po, ke là indoke i ê skadenade la gelösea e la oia de bega, g'ê adoma set ke sta mal sö la so skapa, e oñe sort de katierie? Ol sae delbû, invece, kel a l'ê töt car: pacifek, bu de komprënd, sae (aponto: l'iskolta e l'va dre a ki më indaga dre) pie de bu kôr e de bune ovre, senza preferense de storta via, e senza do face. I persune bune de spand in gir la so pas a i ê tale kuale seminadûr k'i regoi in pas ol so bel fröt: öna eta gösta.

÷ Eñerale fo de indoê invece i bege finâ a sang, e i desakorde ke salta fo magare a lé intrâ de oter, e? I salta fo d'i bröte oie ke bala tötura e fa güera de det a oñ! Ü l'völ ergöt: e se l'ga ria mia a ñgel, alura l'ê pront ak a kopâ.

Ûn oter a l'g'ă öna oia, e se l'ga ria mia a tösla via, alura l'invia fo öna güera. Ma, va l'dige me komâ l'ê delbû, ala finfi: l'ê ke, ki ke otêjn mia kel ke l'völ... o l'völ kel ke a mia dekorde kon kel ke l'völ ol Sijûr de be delbû per lü e per töc, o sedenô l'ê mia bu de domandagel a Lü! E se po ergŭ l'sirka ak ma l'otê mia alistês, l'ê perkê i so intensiû i ê mia care e drece: a l'völ ultâ là töt adoma a so piasër so de lü! A l'ê dope, kompâjn d'öna dona de töc (o de du: l'ê mia l' nömer ke kônta)!

Kosê: Ûfi po finta magare de saî mia ke, a indaga dre de amîs a kel bröt mond katîv ke, a l'va prope mia dekorde kol vês i so amîs (e sccec) del Sijûr? La parla prope mia a vânera la Bibia là indokê la dis isê “a l'ê gelûs asê, ol Sijûr, e l'lasa mia indâ via ontera de l'om ol so speret ke l'g'ă metîd det Lü!”. Ke anse, a ardaga adoma a Lü, Lü l'ê portâd a dam semper de piö: “a i söperbe l'ga fa kontra, ma kei ke sta a l' so post i a trata koi guanc, Lü!”. E alura, stî po ontera sota l' Sijûr, oter! Stîga mia, pötôt, sota l' diaol, e ke l'istage lü a la larğa de oter! Stîga aprôf a l' Sijûr, e Lü l'va starâ aprôf! Netî so i oste ma de pok de bu, netî fo i osc kôr dope! Piansî sura i oste miserie e se prope capîsela kon voter e basta: ojnŭ e töc, pötôt ke grîjnunâ saldo, fi tata penitensa: ke g'ê mia tat de fa festa a ardâs adôs, adês! E dokâ, portî l' vost brao lüt adês, oter, löcî, per vês intrâ i beâc a l' riâ del so regn del Sijûr; tejn l' ko bas per vês camâc a arsâl sö bel volt! Tejn l' vost bel post, ol ôltem denâc a l' Sijûr: e l'va camerâ inâc, a l'va porterâ sö Lü!

Fradei, g'ê mai de parlâ mal ü dre a kel oter! Ki ke parla dre a ü fradêl, o i a güdika lü, l'ê kompâjn se l'parlê kontra la so lege del Sijûr e i a güdikês lü le! E kuand ke ta sa metet dre a diskŭt de la lege “e se e ma e perô”... alura ta set piö te ü ke ga a dre, ma ü ke pretênd de fala!

Ma, ge n'ê Û Sul ke fa lege per töc e güdika töt: ol Sijûr! Adoma Lü l'pöl

(e l'ê bu de) salvâ e desfâ! Te, invece, ĩki set ki po te, de pretênd de güdikâ te ün oter, e? Buna? Dige be? Po atênc be amô a ke, oter. Oter disî magare isě “inĳô o indomâ m'indarâ là in kela sitâ là e m'istarâ là ün an, a fa afare e palanke!”, o magare ak a predikâ. Skoltim a me, pötöst! ĩOter, si bu magare de saî kel ke va kapiterâ domâ e komâ va tokerâ de sta 'ndomâ, oter? A, cêrtosa: imaginâs! Á là kar a oter, ke si adoma ke fôm; kompâñ del fôm ke ü momênt a l'vedî e ü momênt dopo troil amô, se si bu, oter! Firî mei a di isě, pötöst: “se Dio öl, a m'kamperâ e m'farâ isě e isě”, kompâñ ke m'dis “se lankiě [l'an ke e] ga sarâ l'erba, a m'farâ l'fe”, o no. Oter ke daga a antâs so e met sô gresta! La söperbia l'ê semper e sul ü bröt laûr! Mia adoma kela, ne: perô, kela l'ê prope l' kapo d'i ladrû, e viadrë a kela kel de fa mia ol be ke s'pöl e mè fa, l'ê ü gran pekât a kel!

E adês, a so ke a de oter, issiôr kar, o poerêc a oter, i me ssiore! G'ĩ asě de pians e lömentâs, oter, per töte i desgrassie ke g'ã de borlâv sô l' gob! Töta la osta bela roba ke (v)al la indarâ in malura, e töc i ost bei laûr de kaâ sô i a maierâ i so tarme (*i sa parmerâ töc*)! Ol vost or e arsênt a i ê tata rösen, e i testemoperâ kontra de oter e i va könsömerâ a oter mei de l' fög, e de l' vost fög a camerí l'Abrâm a öfo! Guai a oter, a muntunâ sô roba e solc, in kei öltem de ke prim de l' gödesel! Guai a oter a pagâ mia i operare ke g'ĩ fo a regoi per voter! Oñe ura robada la reklama sô in cel e i so us d'i osc laorêc i ê ormai là indi so orege del Sijnûr: l'Ünek ke pöl töt delbû e l'paga töc! Oter g'ĩ riâd, magare, a kampâ ke isě indêl vost lüso e indi osc piasër fo de mesüra. Buna: siv ingrasâc kompâñ de besce per ol de del vost macêl! E se po ĩ kon-danâd e kopâd o fac mör de la set inocenta ke i ä püdîd ñe difendes... va la-se di a oter: ma sa ferme ke.

Oter fradei, dokâ, pasiensa e fidüca: ke, l' Sijnûr l'ê dre ke l'ria! Adì l' ma-

sěr: a l'g'ă la so braa pasensia, lü, e la tera la ga da i so bei fröc; l'ispeta la so primaera **ke** l'piöe, e **ke** l'piöe a 'l so otörno (*ötömno*). Isě g'ĩ de fa a oter: ĩga pasiensa e fas korago, per**ke** l'ê **ke** ormai ol de **ke** l'turna 'l Gesű Krist!

Pensĳga sō be, e **kapo** prim, parlis mia dre ü **ko'** l'oter, tei fo nisű, oter, per ês mia teac fo e **kondanac** oter de **kel ke** ria so a **güdikă** delbű! Parlă l'ê mia proebid: anse! Perō oter regordis d'i profęc, **ke** 'l so parlă l'ê stac a nom e urden del Sĳnűr: capii de modei a per la so pasiensa e **kostansa akă** **kuando** i g'ă üd de patĳ asě: noter a m'dis propiamenta “beac **kei** kompăņ de lur, **k'i** ê bu de teņ dűr”! ĩ ĩvrĳ be sentĳd a di sō ergota de 'l poer Gob, e de **kel ke** a la finfi l'g'ă po fac in premio ol Sĳnűr, e, in preisiű de 'l depiō **ke** l'g'ăvrês po dac indei nosc de a 'l prim de tōc i om gösc, a 'l Gesű, e?!

!Sé, prope: ol nost Dio l'ê töt bu **kör** e **kompassiű**!

Po, ma e in ment amō ü laűr. Fi mai de **güramęc**, oter, fradei!, Ńa sō 'l cel, Ńa sō la tera, Ńa sō i viv Ńa sō i morc: disĳ adoma semper sé **kuand ke** l'ê sé, e semper adoma no **kuand ke** l'ê no: **ke** isě, g'ê Ńa perĳkol de tra de mes ol Sĳnűr a ĩga de met a post Lü i laűr e dav Lü la osta braa paga!

Se g'ê lé ergű piad de **kuak** patimęct e dulűr, **ke** l'prege! E se g'ê lé ergű kontět asě – spere be **ke** ga n'see poa de **kei!** – a l'prege! E tōc insema ardĳ de **kantaga** semper i so brae lode a 'l Sĳnűr! Ki **ke** l'ê malad a l'came in **ka** i so ansiă, responsabei de la famea **kristiana** de lé, e lur i prege sura de lü, i a onse sō **kol** öle benedět intăt **k'i** prega: se i a fară **kon** fiduca asě e se Dio öl isě, i sară bu a de fal istă mei, ol malad; e, guarĳd o mia, perō i ga fară ardă be e perdună töt de 'l Sĳnűr!

Metĳ so perō semper bel car in tăola i osc erűr e tōte i oste magape denac a tōc: e isě sa perdunerĳ e sa indreserĳ sō ü **kon** l'oter, e stirĳ mei ü per ü e po tōc! L'ê öna gran forsa, **kela** de pregă, **kuand ke** s'korĳs ol nost post **ke** ma

тока e kel ke m'val. Basta ardağa a l'Elî profêt, êkola. A l'éra poa lü ün om kompâñ de töc noter. Öna olta l'ă pregâd asê de fa mia piöv, e l'ă mia piöid sö la so regû per tri aņ e ses mis! E dopo l'ă pregâd amô, staolta de fa piöv: e l'ă piüid e la tera l'ă dac i so fröc.

Per fermâs ke, per istaolta, e per salüdâv, fradei, va dige amô ü öltem laür: teņi be a met ke kel ke üta a turnâ sö la buna strada ol so fradél ke l'ê indâc fo de la eritâ, kel a l'salva 'l so fradél de la so perdisiû, po l'sa guadeņa a lü medesem ol perdû de tace bröc laür ke l'ăvrês fac lü.

E alura, dokâ, kola so grassia del Sijnûr, stém sö sö la buna strada noter, teņém sö sö la buna strada i oter, e sperém de ês teņic a noter in buna kompania! A riedís.

4. SURA LA “PRIMA LETRA DEL GOÂN”

Scec кар, fradei benedêc: regordis semper, ířga semper buna memoria!

Prim de töt, a g'éra “ü parlâ” ke l'éra bu de kreâ: ol so parlâ del nost Dio Sijnûr. E la so prima parola dica per la eta m'l'ă sentida a notr'apôstoi, anse m'lâ esta koi nosc (*nost*) ög e tokada koi noste ma, la prima eta, ke de parola l'ê staca faca deentâ om e la s'ê faca a ed, mia adoma sentî.

Notr'apôstoi a m's'ê testemone de persuna, e m'parla mia per sentîd a di. A m'va dis a olta us kel ke ol Pader Dio in cel a l'm'ă fac konôs, la so parola ia de semper e per semper ke l'm'ă mandâd ke Lü: e l'ê per kela parola ia lê ke m'pöl parlâ a noter kon voter e div ke m'l'ă sentida e po esta e tokada!

Isê, dokâ, oter isti kon noter, e sirî insêm a noter in kümÿrû kol Gesŭ Krist e kol Dio so e nost Pader.

Disim voter se g'î mia de ês kontêc asê, êkola, de kei laûr ke ke m'va skriv, prope kompâŋ ke m's'ê kontêc a noter a saii e a dîvei!

E kel ke m'va dis noter a oter, a noter a m'l'ă dic ol Gesû, la so parola, us e lüs del Dio Sijnûr, ke in Lü g'ê det prope negöt de fosk. De manera ke se noter a m'dis isê “a, noter a m'istâ de la so banda, a m'fa ü sul kon Lü!”, e po m'sa teŋ (te) in banda la nosta part de fosk... a m's'ê adoma tace impustûr, e prope permegöt indela eritâ! Invece, se m's'ê töt car e m'istâ a 'l car, kompâŋ ke 'l Sijnûr l'ê car, alura sé ke m'fa ü sul töt noter kol Gesû, Scet e Lüs del Sijnûr, ke kola so mort a l'ă portâd iviâ töt i nosc pekâc, e resüsität a l'ma fa persune nöe poa noter! Ke, m'pöl mia de sigŭr di “a, m's'ê senza pekâc, noter!”, ne: a m'sa imbroierês sö pernoskönt, e m'g'ăvrês mia det la eritâ del Sijnûr.

Perô, se m's'ê bu de amêt i nosc pekâc denâc a töt, ekol, alura sé ol nost Dio Pader a l'ma perduna, komâ l'ê ira ke l'ê de bu kör e d'öna parola sula.

L'ê “Ol Bu”, Lü: e l'iskancela fo i debec d'i so scec! E ki ke öl di “a, me, pe-kâc a g'h'õ rak!”, a l'fenës per daga de 'l fals a 'l Dio e fal deentâ inötel, oter ke ês indela eritâ!

Va skrie kei laür ke, scec kar, per fav mia ês fals, kol rekonôs mia i osc pe-kâc; e perô per ês mia ja disperâc, perke noter a m'g'ã la nosta fidüca indel Gesü Krist, ol Göst: l'ê lü ol nost aokât denâc a 'l Dio Pader, l'ê lü ke kol so konsakrâs l'ã portâd via töc i nosc pekâc e töc i pekâc del mond, ki k'i a rekonôs: ol anël imolâd ke l'ê mia restâd mort indel so sang, ma l'ê turnâd viv a di ol perdü koncedîd, ol pato de pas restabilîd, i komandamëc renöac, k'i ê mia abolîc, ma i resta la strada per piasiga a 'l Sijnûr! E dokâ, l'ê se m'ga a dre a i so komandamëc növ de 'l Gesükrist, ke noter a m'pöl vês amô sigÿr de konôs ol Sijnûr e de fa ed ke ma l'rekonôs; ke, se ergÿ l'dis isë “a, me sé ke rekonose ol Sijnûr, me!” e dopo in prâtika a l'te mia de kont i so komandamëc, l'ê ü bel impustûr, oter ke de la banda de la eritâ! Kel ke ga a dre a i so komandamëc, kel sé l'ê spëg de l'amûr del Sijnûr kola so persuna! L'ê kesto ke, ke l'ma fa sta sigÿr de ês insêm a 'l Sijnûr: ki ke dis isë “me sto kol Sijnûr” a l'g'ã de fa a lü in veta kompâh ke in veta in mes a noter l'ã fac ol Gesû. A l'ê po mia öna nöitâ, me dige: ga l'si (saî, saiv, siv) de kuand ke si (siv) de la banda del Gesû, l'ê ön urden istagunâd, ormai, l'ê 'l nost Vangël ke ï skoltâd; ma kon töta la so stagunadüra de 'l Mosê a inkô, l'g'ã akâ la so bela nöitâ: Vangël del Gesû, beaponto: la noc l'ê fenida, e g'ê sa bel e ke la lüs, ol car.

Mia isë per di, ne: l'ê isë delbû, kol Gesû, e l'ê isë per voter!

Ki ke pretënd de ês car inde lüs, po l'ga öl mal a 'l so fradël, lü lé l'ê amô fosk indel fosk. Kel ke ga öl be a 'l so fradël, kel sé l'ê car e l'istâ a 'l car, e l'ê mia in perikol de treekâ de sà o de là.

Kel ke ga öl mal a 'l so fradèl, kel a l'ê fosk e l'rampa indèl fosk, a l'sa ne in ke diresiù l'ê dre a 'nda: ke 'l fosk a l'ga lasa ed negót! Invece, me va skrie isë a oter, a i me scec isë kar e car del Sijnûr. I osc pekâc i va e töc perdunâc in grassia de 'l Gesù Krist! Töc i osc pekâc... oter veg, ke ï konosîd semô de tat ol Gesù. Töc i osc pekâc, oter sœur ke ï de mia tat ensîd ol diaol. A oter sœur me va dige isë: oter adês konosî ol Pader, e komâ mè ês i so scec! A oter veg me va dige isë: oter adês konosî o' Scet, e komâ mè ês pader! Alura dokâ: töc insema sti bei frank, va l'dige me, per kela parola eterna ke l'ã pientâd so i so raîs lé in mes a oter, e ke la va fa ens ol mond kon töc i so diâoi! Mè mia ced a i specî per i lódoles ke berlûs de sà e de là indel mond! Se ü l'sa lasa capâ de 'l so amûr e d'i so impromese del mond, a l'ga lasa piö post a i so promese del Sijnûr, a 'l so amûr de Lü. E l'amûr del mond a l'völ di kesto ke: a l'völ di daga ase adoma a 'l me turnakönt e töc sö töte i sodisfasiù per töte i me oie, e antâs so e po ês gelûs de töt kel ke ga rie a ïga de me de me: töc laûr de mond, e mia laûr de Sijnûr! A l'ê ke, perô, ol mond a l'pasa, e l'pasa kon lü l'om kon töt kel ke a 'l mond a l'tra insêm! A l'resta, per la eta per semper, adoma ki ke fa kel ke dis ol Sijnûr, kel ke s'fa per ol Sijnûr.

A sé, scec kar! A m's'ê a 'l momênt kritek: a l'si semô, ke l'g'ã de ep fo ü antikrist. Buna: a n'n'ê in gir semô a oter ke ü! E se l'ê mia kesto ke ol momênt kritek prima dela fi... Pensâ, ke i éra set kon noter! Ma l'ê ormai car ke i éra mia delbû d'i nosc: se i éra delbû de la nosta banda, i staa kon noter, o no! Ma invece i é 'ndac iviâ! E dokâ l'ê bel car ke akâ ke “in mes a noter” a l'pöl vêsga det a set mia delbû deltôt “kon noter”. A oter, invece, ol Sijnûr a l'v'ã regalâd ol so sant isperet, e isë oter ga si be töc kel ke l'ê ira; pöde prope mia skriev, a oter, ke “konosî mia la eritâ, oter”; ma toka, anse, regordavel

bel car: oter la konosî prope benone, e l'si a benone ke de la eritâ a l'pöl nas negöt de fals! Ol fals e impustûr, oter a l'si be ki ke l'ê: l'ê ol antikrist, oŕŕ de kei k'i dis isě ke l' Krist a l'ê mia ol Gesû, ke l' Gesû l'ê mia ol Krist! Ki ke dis isě, l'refüda mia adoma ol Gesû, ol Krist, o' Scet inviâd ke a salvâm: ma l'refüda poa l' Pader Dio ke i ä mandâd ke! Ki ke refüda o' Scet, prope, l'aceta mia pe l' so Pader e l'istâ mia kol Pader; invece kel ke rekonôs o' Scet a l'va dekorde a kol Pader, êkola. Oter dokâ teŕi be kare indêl vost kör i so parole del Sijnûr, kompâr ke i i skoltade de prenepe: isě, stirî be in kümürû ko “la Parola”, ko “Scet”, e kol “Pader”!

Per vîga po kel ke isě v'ê stac imprometîd: la osta braa eta per semper!

A v'ö fac parola de kei k'i sirka de imbroiäv sö: ma se ol sant isperet k'î risëid de l' Gesû Krist a l'teŕi bel sald adôs, oter g'î prope mia imbisôn d'oter maestri. L'ê kel isperet lé ol vost maester in töt: e l'va farâ imparâ adoma tate eritâ, e negöt de fals. Oter, dokâ, stî bei tekâc a l' Gesû kompâr ke l'v'ê stac fac konôs. Sigûr, ekol, i me scec kar del Sijnûr: restim bei tekâc a l' Gesû Krist! De manera, po, ke kuand a l'veŕerâ amô lü, noter a m'pöderâ sta a ko bel drec e m'g'avrâ mia de îga ergoŕa a l' so kospêt!

A l'si be, o no, ke l' Gesû Krist a l'fa a la perfesiû la so olontâ del Sijnûr.

E isě, oŕŕ ke fa la so olontâ del Sijnûr a l'ê a lü ü scet, per ol Sijnûr.

Ardî impö oter, kuat ke l'ma ôl be ol Sijnûr: a l'ma camâd a deentâ so scec, mia servidûr adoma, in kadene o no. E so scec a m's'ê ak, delbû, ne, oramai! Ol mond katîv a i a kapës mia, cêrtosa, a l'ma koncêd mia e l'sa koncêd mia kel salt ke de kondisiû: a l'â mai kapîd negöt ŕa del Gesû, prim de kapîm mia noter! Ma noter, kar a oter, adês a m's'ê scec del Sijnûr poa noter, prope, abekê amô in furma de poer omeŕ k'î ved ŕemô mia per intât

komê κ'i sarâ a so tep, de scec in pie kol Gesû. Kuando ke l'turnerâ ke lü, alura m'sarâ töc kompân de lü, ma l'vederâ komâ l'ê semô adês, lü: e m'sarâ delbü a noter kompân de lü adês! Però, l'ê a semô nost doër de sirkâ de sömeaga piö tat ke m'ga ria semô adês ke: de laäs so d'one sportkessia, per deentâ nec e car kompân de lü, noter ke m'ispera e m'ispeta d'ês kompân de lü!

Ki ke fa pekâc a l'va kontra la so lege del Sijnûr; fa de 'l mal a l'völ di gösto metes kontra la so santa olontâ: a l'inkuntrare de kel ke l'ã fac ol Gesû, ke l'ê epîd ke in mes a noter per tö fo de mes ol pekât.

G'ê je ü pekât, indêl Gesû: e ki ke ga sta tekâd be a lü a l'ga entra ja piö, koi pekâc! Ki ke öl amô fa de 'l mal, a l'fa ed bel car ke l'ã mia sirkâd fo 'l Gesû, e n'n'ã kapîd det ü bel fig sek!

Lasîs mia tra in turta de nisû, kar i me scec! Om göst a l'ê kel ke fa la so olontâ del Sijnûr, komâ l'ã fac ol om göst Gesû. Ki ke invece l'fa amô de 'l mal a l'ê om so del diaol: ke, l'ê adoma ol diaol a üli restâ semper in pekât!

O' Scet del Sijnûr, ol Gesû Krist, a l'ê epîd insâ propriamenta per desfâ sö i so defâ del diaol. E ki ke deenta scet del Sijnûr a l'kampâ piö det indi pekâc: l'ã riseîd la so eta santa del Sijnûr, lü! E isë i sa tö fo i so scec del Sijnûr d'i so del diaol: a l'fa ed senza döbe de ês mia scet del Sijnûr, ki ke l'fa mia kel ke l'völ e l'urdena ol Sijnûr, kel ke l'ga öl mia be a i so fradei. ¿El mia 'l prim laûr ke m'v'ã fac imparâ, prope kesto ke: ke m'g'ã de ülis be ü ko' l'oter? E alura, dokâ, mia fa kompân de 'l Kai: lü l'era so del diaol, e l'ã kopâd ol so fradêl l'Abêl! E, ¿üli saî 'nkemanera i ã po kopâd fo? Perké l'soportaa mia i so ovre sante del so fradêl, lü ke invece l'faa tötot, ke l'era katîv!

O fradei, fis po mia mervea se 'l mond katîv a l'va öl mia be! Noter ma l'sa ke de la mort a m's'ê trepasâc a la eta: e la proa n'n'ê ke m'ga öl be a i fra-

dei! Ki ke ga öl mia be a kei ke l'g'ă isî, lü lé l'ê amô sota padrû a 'l diaol, so-
ta la so mort ke i a komanda. Ki ke ga öl mal a kei ke l'g'ă aturen a l'ê ü asa-
sî. E oter a 'si a benone: ki ke kopa, la eta per semper l'ê mia la so, a l'ê mia
per lü. Noter po m'ă kapîd kosê l'völ di üliga be a i oter, de 'l so esempe del
Gesű Krist, ke per noter l'ă konsepnâd akâ la so eta: e dokâ, negôt de meno:
poa noter ma toka spend la nosta eta per i oter.

Metém ke ü l'g'ă asê per kampâ, e l'ved ün oter ke invece l'g'ă imbisôn
asê... e lü l'fa finta de negôt e n'hă mia a kompasiû e i a üta mia: ÷ farâl po
komê lü lé a di sô “me ga öle be a 'l Sijnûr me!”, e?!

Ee, scec kar! Mè ülis be delbû koi fati, mia adoma a câkole e bei diskorsi!
L'ê alura ke m'g'ăvrâ la proa ke m's'ê nasíc a la eritâ! E sul ke alura m'g'ăvrâ
piö ne pura, denâc a 'l Sijnûr nost Dio! Finâ a ĩga fidüca de Lü akâ se det de
noter a m'g'ăvrâ amô ergotina a de mia töt car car, e de ês amô impó timu-
rûs; ol nost Dio a l'ê piö grand e piö bu de noter: e öna olta ke l'ă est ol nost
isförs per indaga dre e üliga be a töt kompân ke l'ma dis Lü per so meso de
'l Gesű... i oter difêc, a i ê migle ke l'iskua via d'ü fiat!

Abekê ga skape ne negôt, ne! Ke se po m'ga riês a ĩga prope negôt de er-
gonâs... Dio l'völe, êkola: alura m'pöderês prope a parlâ kon Lü in töta kon-
fidensa e libertâ kompân de 'l so Scet Gesű (atênc be a la söperbia, e: ÷ki
ke sarâl isê sfacâd de sentes sa perfêt, ne!?).

A part töt, però (pok o tat difetûs ke m's'ê amô töt de sigűr), noter a m'ga
sa a benone ke de Lü m'g'ăvrâ töt kel ke m'ga sirkerâ a pregâl... a pato ke
m'tepe kar i so komandamêc e m'fage kel ke ga pias a Lü.

÷ E kuaël po, “ol so komandamêt”, “ol” so urden, e? L'ê ke m'g'âbe fidüca
de 'l Gesű Krist so Scet, e ke m'sa öle be ü kol oter, kompân ke l'm'ă lasâd
dic e fac ved lü!

Semper a **ke**la, sé, prope: ol Sijnûr l'istâ **kon kei ke I a skolta**, e i sta **kol Sijnûr kei ke I a skolta!** Kel isperet **ke – skoltâ Lü!** – l'ê la proa **ke 'l Sijnûr l'ê ke** in mes a noter! Se ü **ke l'konosî** mia a l'dis isê de ĩga **kel isperet ke**, merâ ed impõ be, merâ metel impõ a la proa, se delbû l'g'ă o' speret del Sijnûr, e mia ergõt d'oter: **ke**, a n'n'ê **semô** in gir asê, a predikâ, de carlatâ impustûr; i g'ă-be o i g'ăbe mia... speret de butîla in **korp!**

La proa **ke** ü l'g'ă ol so speret del Sijnûr, e mia ergõt d'oter, l'ê **ke**sta **ke**: se l'amêt denâc a töc **ke l'Gesû l'ê 'l krist** inviäd/mesia/scet de om in **karne** e os, mia adoma "in figûra, per manera de di"! Sedenô, ol so speret a l'ê mia 'l so de 'l Sijnûr, ma l'ê so de l'antikrîst, **ke l'si a be ke l'g'ă de riâ fo**: e anse l'ê **sa** in gir per ol mond.

Oter perô, ne, scec **kar**, a si roba **kara** asê a 'l Sijnûr, e ga serî fo la **boxa** a i predikadûr fals: o' speret del Sijnûr **ke g'î oter** a l'ê ü bel tok **piö** fort de l'isperet fals del so padrû de **kei** là, ol diaol! Kei là i ê roba del mond **kafiv**, e i parla **dokâ** dre a i so interês de **kel bröt** mond lé, e i troa a lur tace **bokalû** a **skolta**i. Ma noter, invece, m's'ê roba so de 'l Sijnûr: e noter i ma **rekonôs** e i ma **skolta kei ke g'ă** buna olontâ e grassia de **konôs** ol Sijnûr; mia töc isê a **baketa**, ne: **ke g'ê** **koncedid** amô de ĩga i so poa a 'l diaol, per intât. E a sto mond a m'pöl **gösto** a eden de **kei k'i g'ă** o' speret dela eritâ, ma poa de **kei k'i g'ă** o' speret del fals!

Iscêc **kar**: **sirkém** prope de ülis be ü **kol'oter**, **ke** adoma l'amûr a l've de 'l Sijnûr. **Ki ke g'ă** amûr a l'konôs ol Sijnûr e g'l'ă per Pader; **ki ke** amûr a l'g'ă mia, a l'konôs mia 'l Sijnûr e l'ga öl mia be de scet a 'l so Pader. Ol Sijnûr a l'm'ă fac ved isê ol so amûr per noter: l'ă inviäd **ke** a 'l mond ol so Scet **üne**k **ispecâl** Gesû, a portâm **ke** amô la eta a noter. Kesto **ke** l'ê "ol" amûr, la sor-sia de l'amûr: mia 'l be **ke** m'ga öl noter a 'l Sijnûr, ma ol be **ke** 'l Sijnûr a l'ma

öl Lü a noter; kel be ke l'g'ă fac mandâ ke ol so Scet Gesû, a portâm ol perdû e la guarigû de töt ol nost mal ke m'fa e ke m'g'ă, de pos ke amô adoma per amûr a l'm'ă kreâd e l'm'ă lasâd liber finâ a de ultâs indrë kontra!

A sé prope, kar a oter: se 'l Sijûr, dokâ, a l'ma öl isë be a töt e a orŃ, i a m'pöderai üls men be ü kol oter, a, noter? E adês sentim impõ amô me: ol nost Dio Sijûr, nisŃ I ä mai vest in faca de persuna, fo ke kuakdŃ d'i so amisŃ 'ntramês a kuak facende o figüre: regordém ol Mosê koi so spi sö 'l Sînai. Però se m'sa öl be ü kon l'oter, êkola, isë l'ê prope ke Lü 'nkö indelmês a noter, a m's'ê ü per l'oter la perfeta figüra del so amûr, kompâŃ ke 'l GesŃ Krist a l'ê per töt noter ol amûr inkarnâd del Dio Pader: e alura m's'ê la proa ia ke l'm'ă regalâd ol so speret, la proa ke Lü, ol Sijûr Dio nost Pader, a l'ê kon noter, e ke noter, i so scec, a m's'ê kon Lü! Kol Sijûr ke l'ä inviâd insâ ol so Scet Gesû per salvâ töt ol mond.

Noter a m'pöl vês, per tace, la so mâskera del Dio: e ki ke l'ved ke m'sa öl be indël so nom del Gesû, issë “dre a kel” a l'pöl iskopri 'l Dio göst, issë kom'a l'ê delbû; ma ki ke l'ved mia de amûr intrâ de noter... ke rasa de Dio indüinerâl, e? Va dige a de piö, scetei del me kör: kel ke öl be, kel a l'ê nasîd de 'l Sijûr, po ak: e per ol Sijûr a l'fa poa nas. Ma isë stî akâ atênc: kel ke öl mia be l'deenta generasiû de diaol, e per könt del diaol a l'met a 'l mond!

Perô noter, ne, a la finfi menomâl a m's'ê stac fac nas amô a 'l cel, de 'l so amûr del Sijûr, a meso de' scet Gesû!

Noter a m'l'ă est, ol so Scet, e m's'ê i so testimone. Se ü l'aceta denâc a töt ke 'l Gesû l'ê 'l so Scet del Sijûr, alura lü lé l'ê kol Sijûr e 'l Sijûr a l'ê kon lü! Noter, ne, a m'ga sa e m's'ê sigŃr ke 'l Sijûr a l'ma öl be, perkê ol Dio l'ê amûr: l'ê amûr presênt in ki ke öl be, e ki ke öl be l'ê la so presensa del amûr, presensa del Sijûr. L'ê isë per ol GesŃ Krist, l'ê isë a per noter a 'sto

mond ke adês. L'ê se l'amûr del Sijnûr a l'ê delbû presênt ke indelmês a noter, ke noter a m'pöl istâ sigŭr per ol gödese de l'öltem de: sul ke ki kampa det indêl so amur del Sijnûr, i g'ă mia pura! Ol amûr del Sijnûr a l'va mia dekorde kola pura, a i a kasa via. A l'g'ă pura ki ke l'sa speta ôna pünisiû, ü kastîg: e prope per kel l'istâ mia be indî so paŭ e indêl amûr del Sijnûr !

Noter adês a m'ga ôl be a 'l Sijnûr, mia ira? Adês, perô: dopo ke Lü per prim a l'm'ă ülid be a noter, e m'l'ă fac a ed! Se ü l'dis isê “a, me ga ôle be a 'l Sijnûr, me!” ma prima ga l'fa e ma l'fa mia ed koi fati, ke invece l'ga ôl mal a ergŭ... lü lü l'ê adoma bösârd! Se l'ga ôl mia be a ergŭ ke l'g'ă ke denâc e i a ed, ÷ farâl komê a üliga be a 'l Sijnûr: in fi d'i kënc a Ü ke lü l'ved mia, e?! Ma l'urden ke 'l Sijnûr a l'm'ă dac a l'ê ke ki ke ga ôl be a Lü l'g'ă de üliga be akâ a i oter, êkola: sedenô, je ü je l'oter.

Per deentâ so scec del Sijnûr poa noter, mè krêdega ke 'l Gesû l'ê 'l so prim Iscêt del Sijnûr. E amô a ü laûr, po: üliga be a ü pader, a l'völ di üliga be akâ a i so scec, o no? E po a l'inkontrare: a scec e a pader. De ke s'sa skapa mia, s'pöl mia di ü laûr senza kel oter, de üliga be adoma a 'l pader o adoma a i scec, senza ês dei impustûr e fal ved a töc! Parola de 'l Gesû! Ol Sijnûr a l'ê a ol nost Pader: üliga be a Lü, l'völ di fa kel ke l'ma dis Lü. E i so urdeŭ a i so scec a i ê mai dÛr e esagerâc: a i ê adoma de faga kontra a 'l mond katîv; e sul kola nosta fidüca ke m'g'ă de 'l Gesû Scet del Sijnûr, noter a m'vens ol mond katîv kompâŭr ke i ã ensîd lü!

Scet del Sijnûr a l'ê kel Gesû ke m'va dis noter: l'ê o' Scet del Sijnûr bate-sâd det indel'akua del Gordâ po mort in krus. Mia adoma batesâd de akua, dokâ, ma poa de sang, ol so sang: noter a m'l'ă est a i so du batês, e oter ï riseîd de noter e de' Speret kela testemoŭansa ke: de noter, e po de' Speret, ke l'ê la osta e la nosta eritâ. ÷ M'la refüderai, magare, la testemoŭansa del

so Speret del Sijnûr... kuando ke m's'ê semper tat dispunîbei a acetâ testemojanse de omen? E dokâ, sura la nosta de apôstoi, ga n'î amô a be tre, de testemojanse: la so del akua del Gordâ, la so del sang del Kalvare, e la so de' Speret, tôte tre dekorde! Ke l'ê po l'ôltema kela ke kônta de piö, ne: l'ê 'l Sijnûr in persuna ke l'ga da ato a 'l so Scet!

A l'ê kela testemojanza ke del Sijnûr in persuna, k'i g'ã in kôr kei ke ga kred a 'l so Scet del Sijnûr. E kei ke invece ga kred mia, i fa pasâ per impustûr ol Sijnûr in persuna! E me dige ke l'ê ü gran bröt resc, kel de di e de kred ke 'l Gesû l'ê nisû e negöt, e l'ê negota la eta per semper ke l'dis lü; po de di e de kred ke ol Dio ñe l'm'ã dic ñe l'm'ã dac negöt: kala sul de di, alura, ke, se per kaso g'ê ü kuak dio, l'ê pernegotafâc pader de nisû e ñe l'ga entra negota, po, kola nosta eta! E de lé... indî po inâc voter, dopo, se si bu!

Ma me l'so be ke töc voter lé ga kredî a 'l Gesû Scet del Sijnûr, e aposta v'ö skriid a tace bei laûr: per fav saî ke va toka a la osta bela eta per semper koma la so, la eta del Sijnûr portata de' Scet Sijnûr!

E, natürâl: kela eta lé g'll'avrà mai ki ke refüda kel ke i a porta!

Töc noter invece m'ga parla a 'l Sijnûr nost Dio kon töta fidüca de ês iskol-tâc, kuand ke m'istâ det indela so olontâ: e isè m's'ê po sigŭr de ïga kel ke m'ga sirka, ke i a öl poa prima Lü per noter.

Prima de salüdâv amô a staolta, va dige amô ü laûr. Se edî ü d'i nosc a fa det ü pekât mia prope de kei k'i tea fo de la eta, pregi per lü e ederî ke 'l Sijnûr a l'laserâ mia indâ perdid kel nost fradêl là! Ma g'ê a dei pekâc k'i tea fo de la eta, k'i porta adoma e necesariamênt a la mort, ne! E ki ke öl prope fa dei laûr del gener, l'ê piö asè ña 'l nost pregâ, dopo, a skiaga la so mort ke lü là l's'ê sirkad fo de proposet!

Tejî be a met, dokâ, ke g'ê pekât e pekât: ma ol pekât de indâ de propo-

set kontra o' speret del Sijnûr, a l'ê stes ke indâ a kopâs de proposet! E l'sarês mia prope laûr, me dige, de ü ke l'ê deentâd so scet del Sijnûr e l'ê in kûra de 'l so prim Iscêt Gesû, fo d'i so sgremlie del diaol!

Buna, alura, secc kar! Noter a m'ga l'sa be, de ês so del Sijnûr, akâ se tat mond kafiv töt aturen l'ê amô indi ma a 'l bröt diaol. Noter ma l'sa ke g'ê epîd ke ol so Scet del Sijnûr a fam konôs e fam imparâ la so eritâ del Sijnûr komâ l'ê delbû, Pader so e nost, e ke noter a m's'ê de la so banda del Sijnûr a sta kol Gesû Krist, ol so Scet. A l'ê kesta ke la strada gösta per la eta per semper kol Ūnek Sijnûr Dio de semper! Stî po atênc be dokâ, i me kar iscêc, a kambiâ piö ne strada, kompâñ de prima ke ga indaev dre a tate piö o men bele statüine, koi so piö o men bele storieline! Regordîs poa kel, ope tat, e fi po oter ol konfrönt, fi sô be i osc könc e i osc pas, alura!

Me va salüde tat, va base sô töc, va 'ngüre ope be e töta la pas ke 'l Sijnûr a l'völ dam poa semô ke 'ntat ke ma l'ispeta; prope kompâñ ke spete a me de edev amô töc voter töc kontêc, e l'so ke poa oter ispetî de edem amô a me, 'l vost pader e fradêl, ol so amîs del Gesû benedêt e amîs vost, ol vost Goanî.

[Scêt del Sijnûr a l'ê kèl Gèsû kè m'va dis nôtèr: l'ê ó' Scêt del Sijnûr kè l'ê stac batèsâd dét indèl'аква del Górdâ, kè l'ã èsaltâd ó' sperèt delà Lège, è kè l'ê mórt in krus. Mia adóma laâd só de akua, dóká, – kómpâñ de sóta 'l Góân, dét indèl Górdâ – è mia adóma nètâd de la Lège del Mósê – óservada de kó è de kör –; ma laâd só pòa de sang, ól sò sang – piö tat bu, delbû è deltôt, de töt kèl de töc i bèsôc kópâc fò a 'l Dòm –. A kèl sang lé' l Sijnûr in pèrsuna a l'g'ã dac ato de 'l cé, è de Padèr kè töt a l'pöl a g'l'ã dac indrê növ a' Scêt kè töt l'ã (s)ófrîd! È pròpe de kèl a m'va rènd könt nótr'apóstói!]

Il trascrittore della lettera seguente risolve così – a parér mio elegantemente; e validamente, efficientemente almeno per europei – la faccenduola aperte/chiusse; col vantàggio parallelo di recuperàr decorosamente, nella parola, l’accentazione tònica.

-----

5 . SURA LA “SEGONDA LETRA DEL GOÂN ”

Kel veco κε, κε l’è stac ol piò suen d’i so amìs del Gesù in gir per i strade de la Palestina, a l’ga skriv a töc ε a oñŭ i so scęc de κela bela famea lé a Bergem, traca insèm de l’nost Dio Siñùr ε a Lü isé mai kara.

Poa me va öle ü gŕan be! Ε mia adoma me, ma poa töc κει κ’i ä inkontràd la santa erità, κε l’ä metid so i so sante raìs bele fonde in mes a töc noter: ε κε nisŭ λa strepe ñε mai piö fò! Ε isé per noter ga sarà gŕasia ε bu kør ε pas: tace reŕgai del Dio nost Pader, a meso de l’ so scet Gesŭ Krist, κε i sa ederà in furma de ver amùr intrà de noter.

A l’m’ä fac piasér asé, de troàn lé tace κε i sa porta be inda (=in de la) so eta, prope kompàn κε la erità del Dio nost Pader la komanda. Ε poa me va rekomande amò a töc: a m’g’ä de met in pràtika ol vülis be ü ko’ l’oter! So mia dre a skriv öna nöità, ön urden sura κει oter; ma anse: prope ol prim κε m’ä risèid! Ülis be a l’völ di sta det indi so komandamènc del Siñùr; “ol” komandamènt κε l’v’è stac fac imparà per prim sura de töc a l’è be kesto κε: κε sa üligèv be ε κε üligèv be in töta la eta! Dre a l’ gŕan reŕgal κε l’m’ä fac ol Siñùr de ès poa noter i so scęc in banda a l’ Gesù ε de ülim be amò a töc ü per ü.

¿Kuate olte v’l’övró semò dic, ε, amìs? Pò va l’digeró a semper! Σε ergŭ i ma κοñòs mia de scęc del Siñùr, ε ga e mia oia de deèntal poa lur, pöl das κε l’see πεκκè i g’ä mia i so idèe care sura l’ Siñùr, ε i völ mia acetale. Ma κε l’söcede ñε mai, invece, κ’i öle mia acetale per kolpa nosta de noter, κ’i pöde di

maġare “adès sé, **ke** m'ġa l'sa... **ke** si prope mia scœc del amùr, oter, ñe de la erità, ñe dela lüs! Teñisel (*teñivel, teñil*) voter, dokà, **kei ke** oter camì ol vøst bel pader!” A, pœrœc a noter, alura! **Ke** rasa de ġran tort **ke** m'ġa farès a 'l Si-ñùr, e pœ a 'l Gešù, sœ scœt e nœst fradèl e maestro! **€ ke** ġran tort a l'sarès pœa per **kei** pœrœc **k'i** sirka la erità, e per **kei** ñemò mia sigŷur a 'ntra de noter... se i ved mia **ke** noter a m'ġa òl be!

Se ü l'sa rin^kòrs mia **ke** erġù in karne e os a l'ġa òl be, ù faràl komè a krèdeġa a **kei ke** m'ġa dis: **ke** l'ġa òl be Ü, ol Siñùr, **ke** lü **ka** ed mia, e?

A 'l presènt, i s'è spandic fœ per ol mond ü muntù de fals maester, kompàñ de **kei ke** presempe i vøl piö amèt **ke** 'l Gešù l'éra delbù ün om kompàñ de noter. **€ dokà** adéi lé, i fals e inkantadùr **ke** l'm'ia semò dic a noter ol Gešù: i Gešù a l'inkuntrare! Stì be atènc, alura, de bötà mia via isé dre a lur töt ol pro del laorà fac finankó de la banda gœsta dela erità: **ke...** perderesev ol piö, ekola, ol premio preparàd e la osta kuruna!

Ki **ke** kambia strada e l'istà mia bel sald dre a 'l sœ parlà del Gešù Krist, lü lé l'istà mia insèm kol Siñùr nœst Dio. Ki **ke** sta bel sald indel sœ parlà del Gešù Krist, komè l'ì skoltàd de la boka d'i sœ ver amìs, kompàñ de me... lur lé i sta insèm kol Pader e ko' Scœt!

Se l've lé de oter erġù **ke** l'va inseña erġót d'oter, e mia **kei** laùr **ke** v'ö dic me, oter isti sœ i vøste pusišù e fiġa pœ mia tat de feste, a lur là: **ki ke** ġa fa adoma buna cera a skoltai, e mia a fai turnà a la sœ erità del Siñùr, **kei** a l'è in ġran perikol, e i deenta kompàñ de lur, pœ i ġ'avrà a lur la kolpa de bötàn fœ de strada dei oter !

Ġ'avrès amò a tace laùr de skriev: ma spere invece de riaġa amò a eñ lé prest prope me de oter, e parlà 'mpo kon voter. **€ isé** l'sarà 'l piö ġran piasér per tœc insèm. Intât, tœc i me scœc kar dela famea benedeta de **ke**, sorela dela osta lé, i va salüda de kœr!

[“Giovanni” ... supporterà le mie stramberie? ... Con le quali mai intendo “far lezione”, eh: un ex bidello?!? Solo, proporre l’opportunità – se non proprio necessità – e la possibilità/fattibilità di render sulla carta ben distinguibile “un determinato suono” con “un segno” – determinabile; anche all’occorrenza “inventabile”, quando non se ne ritenga valido inequivocabilmente uno già in uso altrove –. Dünque, scuserete Voi lettori (eventuali), conto; in particolare là, dove riusciranno anche a divertirvi un po’, le stranezze, oltre ad esercitare la Vostra elasticità mentale nell’adattàr l’òcchio ai vari cambi (e interscambi: vedi fra le “gi/ghi” ... balletti d’accenti... misture di “set-caratteri”...). Sì, certo: oltre a esercitare la Vostra (santa) pazienza. Chi n’avrà. Almeno: qualcuno... n’avrà avuta?]

-----

*Tornando sùbito alla scrittura “(circa) italiana/latina” con kappa più (novità)
“segnati tutti gli accenti tònici e fònici”...*

6. SURA LA “TERSA LETRA DEL GOÂN ”

Ól Góanî, ól piö sùèn (öna ölta, sùèn!) d'i sò amîs dèl Gèsû Siñûr, a 'l sò kar amîs ól Gâiío: câo, è stàm bé!

A 'l'só kè ta stét bé dè mènt è dè kôr, è spéré prôpé kè pôa la tò salùté la séé bûna, è kè töt a 'ta indâgé bé.

G'è èñîd ké dèi fradêi, è i m'ă köntâd sò kè ta g'ët prôpé a kôr la èritâ, è kè ta gâ éd dré bé a 'l Siñûr: è l'm'ă fac piasër asë dè saîl; kè, ól mé piö gran piasër a 'l'ê dè sènt a di kè i mé scèc i kâmpa bé dét indêla èritâ kè m'ê stac règalâd dè kónôs, pò dè fa kónôs!

A sé, kar a té 'l mé Gâiío: ta fét prôpé bé, a capâ in ka i fradêi, pôa kèi kè ta kónôsèt ñemô mia. È kôma k'i m'n'ă parlâd bé asë, ñak, a nôtér ké, kè ta sét istâc brâo, gènèrûs è kalurûs! Pók ma sigûr, ta férèt sènsötèr bènöné a

ötâi amô, pèrkê isë i gja ríe a portâ in 'nac la sò misiû in manëra dêña kómekê 'l Siñûr a l'kómânda è l'mêrita è l'prémia! Mè a règórdâs κ'i part a sèrví 'l Siñûr sênsa capâ ñe spètâs nègǵõt d'i pagâ indök'i va, è dóká, a m'g'ã pò nòtèr l'impèñ dè mantêñèi: kè isë m'sarâ pòa nòtèr ópèrâre dèla sânta èritâ.

G'ïe sèmô skriid (*skric*) òna lêtra, mé, a la ôsta bêla famêa dè lé: ma... a l'só kè 'l Diòtrèf a l'm'ã mia dac iskǵlt, è ânsé v'l'ã ña lèsîda sò, kuand kè i g'ïã portâda lé! Kè, a l'völ sèmpèr lü l'unûr dè ês ól prim in töt, lé, è ak a prèdikâ. A rièrǵ lé mé, pò, a dîgja car sò sò 'l müs kè l'fa mîa bé pèrnègǵõt, isë, è kón kèl kè l'kònta sò dè invèntâd è antipâtèk kôntra dè mé, pò! È l'sa kontènta ñèmô mîa, ak: a l'kâsa via i fradèi kè pâsa dè lé, pò l'g'ï lâsa capâ in ka ñe a i òtèr, sèdènò l'dis isë kè l'bôta fò dè la famêa pòa lur!

Laûr kè sta ñe in cél ñe in têra! Kar a té, ól me G'âiò: te àgja dré a kèi kè fa dè 'l bé, è mîa a kèi kè fa dè 'l mal! L'è ki kè fa 'l bé kè l'è òna pèrsûna mètîda a növ dè 'l Siñûr. Ki kè fa 'l mal... a l'è ó pèrkê l'kónôs ñèmô mîa ól Siñûr, ó i a rèkònôs mîa bé, i a acêta mia: è i sarâ tâcé bröc fastòde, pèr lü là!

I dis tóç ü gran bé pòa dè 'l Dèmètre: è kè l'gja da bûna tètémòñansa a la èritâ. Bèl: pò l'tûrna a sò prò dè lü. Gja dó âtó akâ mé, è té ta l'set kè mé dîgje sul kè la èritâ.

G'ávriès amô a tâce bêi laûr dè dit; ma ôi mîa fal ké, sòndũ fôi dè kârta: a kònté dè êdèt prèst, è alûra ma n'parlèrà a us.

Paş a té! I ta salûda tóç i fradèi dè ké. È té salûdèm ü pèr ü tóç i fradèi dè lé.

++++++

E, di sèguito, riecco finalmente la nostra “esse bergamasca”: lèggasi “spirata” (non... “defunta”, finora! Benchè sia “perso” il suo segno sulla carta antica).

7. ŠURA LA “LETRA DEL GÜDA”

Me, ol Gūda, fredël de Gakom e šervidūr del Gesū Krist, ve škrie a oter ke šiv istăc camăc a la fidūca indel so amūr del Dio Pader, e indela šo kūra del Gesū: e ve ingūre ope be, tōta la buna ȝrasia a ȝratis del Šiņūr sura oņū, e tat de amūr e paš intră de oter!

Ma še, kar a oter: semō de tat a ȝ'ie prope oia de škriev vergōt sō la fōrtūna ke m'ȝ'ă de ês salvăc tōc insema. Ma, ȝ'ê riăd invece a trop prešt ol de ke ma ša troe öbligăd, pōtōšt, a metev sō l'avīs, e a rekomandăv de konservă be la ošta šana fidūca e de difëndela, a parole e a fati: ke ȝ'ī ūd, insēm kon noter, a ȝratis la ȝrassia de rišeila öna ölta; e še m'la perd adēs, cao mēneȝa: a m's'ê pak de erȝū!

E issē, me toka šent ke ȝ'ê riăd lé akă in meš a oter serto šet dionešta, ke i dovro ol fato dela miserekordia del nošt Dio e Padrū, per fa po kel k'i ȝ'ă oia lur, šensa pe erȝoņăš, tōt a l'inkontrare de kel ke l'ă dic e fac ol nošt kapo e Šiņūr, ol Gesū Krist! Šensa erȝoņa, prope, e šensa saī ke la šo kondana bela šeka l'ê šepada so semō de tat akă indela Biblia.

Almēn voter, kei laūr ke ȝ'ī šī semō, o no?! Ma perō öle reȝordăvei alistēs amō öna olta a me. A m'ȝa sa be tōc ke ol Dio, Padrū de šura e de šota, öna olta l'ă trac fo de l Gito la šo šet d'Išdraěl, e tace akă kontra oia: ma kei k'i ȝ'ă mia ūd fidūca ašē a i ā fac mör tōc prima de ed ol so bel! Po, ū bel tok prima amō, reȝordis a de kei poer āngei là mia kontēc ašē de kel ke i éra e ke i komandaa, e ke i ā pretendid de kambia: e issē i ê po štac isprefondăc so in fond a l fošk, tōc in kadene, a špetă ol de del öltem ȝödeše; abē ke intăt i pōde a fam vergōt de mal akă a noter, se m'i školta! E defati, reȝordis amō de Šōdoma e Gomora e i sită là aturen: poa tōta kela šet là a i ā ūlid

kambia i rëqfole del om koi mia rëqfole pes d'i besce: e i ă šködïd ol so pro, po i è là amõ a godel indel so bel fög! Buna: me dïgei negjõt a noter, tõi kei laur ke, presempe? Kela set lé, êkola, ke g'ê epïd lé in mes a oter, a i è sö 'n kela strada lé, koma k'i se porta lur: i g'a a dre a i so idee malsane, i ferës e ofënd ol so korp, i g'ã in desprese kel ke a bu derito l'me diş ol Sijnur Gesu dre a i komandamënc: e per lur, tõi kel ke l'ê “us de cel” a i è fandope de maledëc!

Lur sé k'i şarës de maledï, k'i bestemmia tõi kel k'i kapës mia e i vøl mia kapï! Ma se m'ge pensa sö be, ne ol arkangel Mikël a l's'ê aşkåd a maledï per könt so de lü ol diaol kapo, ma g'l'ã laşad a 'l Dio de dağa la so bela pağa: e issë la şarã a per lur lé, ke tat semõ kel k'i kapës a la so manera e i fa, kompãr de animai re(m)bambic, a i a porta a la so braa rüina gjarantida!

Guai a lur! A i ă imbrokåd la via del Kaï asaşı! Dre a i so könc, i fa kompãr de 'l Balam, fals profët a lü! E i farã la so bröta fi del Kor, ke l's'ê reultåd kontra 'l Mosë e l'Arõn! Adì be ke i gei lé insëm kuand ke se trui per iströis e fa la şena şanta del Sijnur Gesu, a l'ê ü škandol: i ve lé a fa festa şensa erğõna de negjõt e şensa ü falï de respët per i oter! Nõi a şpas kol vent, ke ne mai i da akua de fa kreş verğõt; piante seke fo de stagü, şensa fröc, e bune adoma de raşgå sö e tra fo i raış, per laşağa ol terë liber; onde şbalade del mar, k'i tra a ria tõi la so şcõma trobia de römeta; ştele orbe filante, destinate a perdeş in fond a 'l foşk!

A n'n'ã semõ köntåd sö erğõt tat tep indrë finã a l'Enok, ol patriark kel d'i set dopo l'Adãm, e l'ã dic issë, prope de lur lé, e de la so rişma de lur: “ada lé: a l've 'l Sijnur in persuna, koi so ångei e şanc a miër de miër: a l've a gũdikã 'l mond tõi intrëg e a kondanã tõi i kaiv per tõi i so katierie ke i ă fac

insēm, per tôte i manere **ke** i ă desunurăd e ofendîd Lû, ol Sîņŭr, lur **koi** so pekăc sēnsa mai pentîs!” . E **kei** là i ê lur lé, **kei** pok de bu **κ'i** se mešca sô kon voter, sēmp(er) dre a lömentăs d'i rēgole, e mai kontēc, abě **ke** i ša tō sô tôte i so sōdisfasiu de špor κ išŭ; tōc pie de arie per vantăs e šbaōšă sô adoma **kei** $\kappa'i$ gja intereša a lur, per gjuadeņagă ergfota! Oter invece, amîš, e, reğordis sēmp(er) **kel** $\kappa'i$ v'ă ($\kappa'i$ m'ă) dic issě i so amîš del Gesŭ, ol nošt Sîņŭr e κ apo: “A la fi del mond, i rieră fo dei gřanc impuštŭr, $\kappa'i$ še porteră adoma mal, a indağa dre a i so oie de trežrs!” .

E dokă, adii lé **kei**, ěkola! I ê lé adoma a portă divisiu intră de noter, set $\kappa'i$ še fa komandă d'i so oie, e mia de 'l so Šperet del nošt Sîņŭr!

Ma me, **kar** a oter, ve rekomande: oter indî inăc drec a tra sô la ošta eta sura i fondamēnc de preda dela nošta šana fidüca! Štîm bei frank indela so forsa del Sant Isperet e in kela preğĭ, preğĭ: e rezîštî šaldo a üliğă be a 'l nošt Dio Sîņŭr Ūnek, e a špetă **ke** 'l nošt Sîņŭr Gesŭ Krist a l'me fağe ed la so gļoria, e l'me reğale la eta per sēmp(er)!

Pašensia e kŭra **koi** dēboi: ütĭi a šta deluntă de 'l fōğ! Pasiensa poa kon **kei** oter: ma poa prōdensa, kon **kei**! Škuase, àda: tokĭ ŋa i so eštĭc, $\kappa'i$ ê impreņăc sô de la so pokkerea. Ma oter, ma noter, ol nošt defă 'l see de šta sēmp(er) nec e kontēc deante a Kel **ke** l'ê bu de teņem issě per ol so unŭr: e a Lû, ol Ūnek a êš Dio e a šalvăm, per so meso de 'l Gesŭ Krist, a Lû šul gļoria e reņ de sēmp(er), aděš e po amō e 'n buna fi per sēmp(er)!

...Supponiamo che Pàolo apòstolo parlasse (e scrivesse; lui o il suo segretario, qualche volta; o – perché no? – la sua segretaria) un po' diversamente dai colleghi galilei... Variazioni, comùnque, che non richiédono “istruzioni”. Non garantisco che sia (un) "bergamasco" effettivo d'oggi.

8. SURA LA “SÈGONDA LÈTRA DÈL PAOL A KWEI DE TESLONGA”

Me, ol Paol apòstol, kol Silvâ è 'l Temòte, gè skrie a la cesa kè g'è lé 'n Tèslongâ: a m'vè skriv a otèr kè kompâñ dè notèr si sò dèl Padèr nòst Dio è dèl tus Gèsù Krist, ol nòst Siñùr. È kè 'l Dio Padèr è 'l Gèsù Siñùr i vè dagè sèmpèr la sò bèla g'rassia è la sò g'ran pas!

Pròpe, frèdèi kar: a m's'è kontéc asé dè otèr fò lé, sigŭr: è m's'è sèmpèr dre a diğà g'rassie a 'l nòst Dio pèr koma si sanc. Mè pròpe ès kontéc è rënd g'rassie, kè la vòsta bèla fidüca la fa dè g'ran pas innâc, è pòa l'amùr kè sè pertí vü ko' l'otèr a l'krès tötura, de pèr de. A so pròpe urgŭtus, dè otèr, me; è sè vante dè otèr in töte i cese kè 'ndo è kè gè skrie, dè otèr kè sti isě bèi tèkâ a la santa fidüca è tènî dŭr a krédègâ akâ 'n mès a tate pèrsèküzüü è fastöde kè vè toka fa front.

Töt kŭèl kè vè toka soportâ l'è a kŭèl ü sèñâl dè la manera gòsta kè 'l nòst Dio 'l'gŭdika töc. Ol vòst patí l'vè fa dèntâ dèñ dè rēñâ kol Siñùr a 'l sò tep: l'è be pèr kŭèl kè adès patí ontera èrgŭt, mia ira? Sigŭr: ol nòst Dio l'è otèr kè gòst, è isě, a me è a otèr kè adès a m's'è trèbülâ, a l'mè darâ tat bo-tëp; è alura i g'ävrâ pò 'l sò bèl trèbülâ kŭèi k'i mè fa patí notèr inkŭ. Pròpe isě l'söcederà, apena kè dè 'l cel a l'vèñerà go amò öna ölta ol Gèsù nòst kapo è l'kompareserà kon töc i sò brae ângèi, i piö forc! Alura, kol sò fög è fiamè g'la farâ pagŭ kara a töc kŭèi k'i rèkoñdèserâ mia ol nòst Dio: sarès a di, a kŭèi k'i tö mia a kör kŭèl kè l'ä di è l'ä fa lü prima: ol sò vangël dèl nòst kapo Gesù. Töc kŭèi lé i sarâ kondanâ a öna rüina sènsa piö fi, luntâ dè 'l sò müs dèl Siñùr, k'i a varderà nè piö, luntâ dè 'l sò amùr è dè la sò glòria parègada pèr tace. Kŭèl de lé, l'vèñerà sà lü pèr vès capâ in ka dè töc kŭèi

κ'í ê i sò dè lü, pèr vès rèκονòsû è amirà dè töc κῡèi κ'í γ̃α κῡèd a lü: è dokâ sirí be a otèr de 'l nòmèr, otèr κè γ'ĩ κῡèdû a κῡèl κè me v'õ fa saí.

Pèr κῡèl momènt là, εκο, me γ̃α do a pregã pèr votèr, a sirκαγ̃α a 'l nòst Dio κè fin'a 'l sò tep a l'vè tèñe dèñ dèla sò veta κè l'völ dav amô, κè pròpe a κῡèla l'v'ã camâ, lü. Gè sirκε κè kola sò forsa dè lü l'vè vüte a fa dèlbû 'n prâtika κῡèl κè dè be ùlĩ κολ κο è κολ κör, è isè l'faγ̃e nas tate sante ovre dè-la vòsta braa fidüca. A 'sta manera κε, alura, γ̃è firí dèlbû unür a 'l sò nòm dèl Gèsû, ol nòst κapo, è sirí a otèr unurâ pèr sò βοκα è sò ma dè lü.

Kè l'è pò gösto 'l règãl κè m'ispèta töc dè 'l volt, mia ira!?

Buna, fradèi. Κῡat a κῡèl κè τοκα 'l Gèsû κè l'γ'ã dè veñ κε amô, è notèr κè m'γ'ã dè troàs amô κον lü... vè rèκomande ü laúr: fis mia skunfundí sò i idèe tat a la buna! Mètis mia in agitaziù sè vèrgŷ, pò, l'dis isè κè 'l sò de dèl Gèsû dè èñ a l'è uramai κε, ña s'í dis dè ìl saí dè 'l volt o dè sà o dè là è ma-γ̃are a dè vöna κῡακ lètre κ'í fa pasâ pèr ìle skriüde go me! Lasis pròpe mia 'mbròia sò dè nisŷ, a nisöna manera. Kè, ol sò de dèl Gèsû l'veñèrà mia sà prim κè l'sè sie fa vèd be κῡèl tal κapo dèlinkῡènt dè òm dèstinâ a la sò ma-lura, κompãñ κè la dis sò la Bibia. Κῡèl tal lé l'rivrèrà a mètès sò lü kuntra töt κῡèl κ'í adora i òmèñ è κè i cama ol sò dio: è adiritüra l'indarâ det lü finâ a det indèl sò dòm dèl Dio fò là a Gerusalèm è l'sè sèntèrà go a κomandâ lü kola prètèsa dè ès dio adoma lü, κε 'n tèrà!

Sè règfordèrĩ be, o nò, κè v'í õ a sa köntâ sò töc, κῡèi laúr κε, a 'l tep κè so sta lé κον votèr, me diγ̃e. Ülĩ maγ̃are saí, adès, inkèmanera 'sto diaol a l'γ̃è riva mia a saltâ fò ñèmô? L'è κè vèrgŷt a i a tèñ, o nò, finakè l'sarâ 'l sò momènt dè lü. La sò forsa mistèriusa dèla κatieria, ol mal, a l'è gèmô dre a fa i sò afare a 'l fosk; ma, pèr isbògâ fò dèltôt, mè tö dè mès prima vèrgota κè l'γ̃è da amô impàs: è iura sé, dokâ, κῡèl γ̃ran ποκ dè bu l'sè farâ vèd pèr

κῡἔλ κῡ ἔ δῆλβῡ. Πῆρὸ ol Γῆσῡ, ol nòst κapo, kompañ κῡ la diḡ la Bibia, a i a farâ fò adoma a bofâ, i a dῆsfèrâ sò a turnâ κε lῡ indè sò ḡlòria löminusa. Ol dῆlinkῡἔnt a l'rièrâ sà kola prèpotènsa dῆl κapo d'i diâoi, kola forsa dῡ tace laúr fò dῆl normâl κ'i sòmèèrâ tace miràkoi, è l'dovrèrâ òñe sort dῡ imbròì pῆr faḡa dῡ 'l mal a κῡἔì κῡ l'ḡ'ã dῡ rüinâ, lῡ: è tōc κῡἔì là i 'ndarâ ḡōsto a fas caâ kon lῡ, komaké i ã mia skoltâ è capâ a κör la vèritâ, κῡἔla κῡ i ävrès pò skampâ. È isḡ, dokâ, ol Dio l'ḡḡ manda sà a κῡἔla gent lé vöna forsa dῡ 'mbròì, dῡ manera κ'i ḡḡ borle e i ḡḡ κῡἔde: è alura tōc κῡἔì κ'i ã mia vulû κῡἔdèḡa a la èritâ, ma i ã troâ töt ol sò ḡöst det indῆl mal... κῡἔì lé i sarâ tōc kondanâ a la sò braa rüina, kol sò κapurîû.

Notre invece κῡ m'vè skriv, frèdèi, a m's'è sèmpῆr dre a diḡa ḡrassie a 'l Dio pῆr votῆr lé, sirká fò tōc dῡ 'l nòst κapo 'l Γῆσῡ. L'è be pῆr via dῆl Γῆσῡ, κῡ l'v'ã sirká fò a otῆr, ol nòst Dio 'n pῆrsuna, è l'ã vulû fa dῡ otῆr i sò prim salvâ dῡ κῡἔle bande lé, a dav ol sò sperῆt κῡ l'vè fa sanc e l'vè da tata bèla fidüca dῆla vèritâ sula 'ntreḡa è ḡōsta: κῡἔla κῡ vè fo saí me, ol sò vangḡl dῆl Siñúr, κῡ pòa otῆr si camâ a vès tōc salvâ, è isḡ a viḡa part a otῆr pῆr sèmpῆr a la sò ḡlòria dῆl Γῆσῡ Krist. È iura, dokâ, fradèi, sti bèi salc è tῆñi strec i laúr κῡ ï 'mparâ dῡ me, tat κῡἔl κῡ v'ò di dῆante a tōc, tat κῡἔl κῡ v'ò fa vèd, κoma κῡἔl κῡ amô öna ölta vè skrie a 'ñkö.

L'è pròpe 'l nòst κapo, ol Γῆσῡ, l'è pròpe 'l nòst Padῆr, ol Dio, κῡ i m'ã vulû isḡ be, è tat ḡènèrüs, κῡ i m'ã da öna isḡ bèla fidüca è spῆransa dῡ konso-laziû sῆnsa fi: o' stῆs Dio è o' stῆs Siñúr i vè kunsule ḡè mò dῡ adῆs, è i vè daḡe κör è forsa dῡ di è dῡ fa töt κῡἔl κῡ l'è be!

È preḡí a pῆr me, frèdèi, sigḡr! Preḡí, κῡ la sò paròla dῆl Siñúr la sῡ span-de fò be sèmpῆr a pῆr me mèso dῡ me, è la sie rizèüda töt aturèn, kompañ κῡ l'söcḡd isḡ mai be lé 'ntradῡ otῆr. Pῆr ol vòst preḡã, pò, ol Dio l'mῡ dῡ-

slibère dè sèrta gènt katia è malfideta kè la mè roña adôs. Bisòña pör fasèn òna rèsu: mia töc i gë ria a vígfa part a la nòsta bèla fidüca. Ma 'l Siñûr l'è dè paròla, lù: l'mè darâ lù la sò forsa, è l'mè tènèrà fò dè töc i mai.

Ol nòst kapo l'mè fa fidàs dè otèr: isě, pènze pròpe kè firí kùèl kè v'ö rëkomandâ, intât kè l'vè porta a l'amúr dèl nòst Dio Padèr, è kon kùèla pasiensa kè l'è amò vün d'i sò règaj.

Fradèi, vè do a òn urdèn a sò nòm dèl Gèsù nòst kapo: sti a la largfa dè kùèi frèdèi k'i mena òna veta dèsurdènada è k'i va kuntra i 'ströziù k'i g'ã vü dè me. A 'l si be otèr koma g'í dè fa pèr fa kompâñ dè me. 'Ndèl tep kè so sta lé 'n mès a otèr, so mai sta lé a ardâ 'n aria, o a fa 'nda la gãmbeta, me: so fa mantèn dè nisŭ, me, ma ò laurâ de è nòc dè lena e fadiğa, kè ülie pròpe mia êsğfa dè pis a nisŭ, me. È sé, kè g'ëre be a kùak derito, me dige; ma ò fa isě: ò laurâ, pèr maiâ; pèr fav vèd ak a otèr koma mè fa. Fintât kè so sta lé dè otèr, v'ö da kùèla rëğola ke, me: ki kè òl mia laurâ, kùèl a l'g'ã ñè dè püdi maiâ kon notèr. Ma adès invece mè toka sènt kè ü kùak intradè otèr i kampa fò dè rëğola: ak in salüte è in forse i fa piö ü bèl nèğöt, pò anse i pasa fò 'l sò tep a fa det tate è tate akade!

A sò nòm dèl Gèsù, ol nòst kapo, me gë rëkomande è komande a kùèi frèdèi lé dè laurâ bèi kùec è dè gÿadèñàs ol sò pa, de pèr de, dè pèrsune onèste è bune, dè dağfa òna ma a töc i otèr!

Otèr töc lé, frèdèi, pèrdis mai dè korago a fa 'l be. Sè vèrgŭ l'völ mia dağfa skolt a fa komakê vè skrie me pèr lètra, sèñi go, otèr, è tèi fò kon lù lé, kè l'g'abbie almèn vèrgoña; è dòpo rièrö lé amò a me! Mia, pèrò, tratâl pròpe dè aèrsare, nè, ma vusağfa dre dè frèdèi, kùèl sé.

Ol padrù dè tötta la pas a l'vè dağfe lù 'n pèrsuna la sò pas, la òsta braa pas pèr sèmpèr è 'n töt.

Kyèle dò riçe ke pèr salüdâv v'i skrie go dè mea ma, me 'n pèrsuna: kyè-
sta ke l'è la mea firma dè tôte i me lètre, la kòñòsí uramai be, me skrie isě.

È la sò buna gřassia dèl Gèsú Krist, ol nòst kapo, la staçe sèmpèr a kon
tòc votèr! A rièdís.

*****

9. SURA LA “PRIMA LÈTRA A 'L TÈMÔT, DÈ 'L PAOL APÒSTOL”.

Me, ol Paol, apòstol dèl Gèsú Krist pèr sò urdèn dèl Dio nòs salvadûr, è
pòa pèr urdèn dèl Gèsú Krist in pèrsuna, nòsta spèransa, tè skrie a te, Tè-
môt, kè tè se dèlbû ol me tus, indèla nòsta santa fidüca.

Kè 'l Dio nòs padèr è 'l Gèsú Krist nòs kapo i tè daçe tata gřasia è pas, k'i
tè vòl be otèr kè me, lur!

Kyan kè so partí pèr indâ fò 'la 'ndè Macèdòña, t'ò rèkomandâ dè rèstâ fò
lé a Efès, te. È te stàgâ amò 'mpo, tè preçe: pèrkè 'lso kè gè n'è lé dè kyèi
k'i fa 'mparâ doctrine sbařade, è te tè g'è dè ordènaça dè tèala fò. Diça isě
dè intèrèsâs piò dre a tate bale, tôte kyèle filene lé dè antènâ pò de marò-
sër: a i è adoma laûr dè fa vèñ fò gřan dèskösiû, è i gè èntra ñè pròpe né-
gřota kon kyèl kè 'l Siñûr a l'mè fa kòñòs in fidüca sò 'l vès sanc è salvâ.

Tè digjèrě: 'nkèmanera, è, rèkomandâm a me ü laûr isě? Buna: pèr fa nas
kyèl amûr kè ve fò d'ü kør car è nèt, êkola, è dè òna fidüca gèntüina.

Ü kyak, fò lé, i s'è sluntanâ dè kyèla strada ke bèla dreca è i s'è pèrdû via-
drě a tate dèskösiû fatòòte. I pretènd dè ès maèstèr indè sò lège dèl Siñûr:
dè fato i kapës ñè lur kyèl k'i kònta sò abě k'i a kònta sò kon tata sikömera.

Cértosa: mè 'lsa a notèr, kè la lège l'è ü bèl laûr, sè ü i a dovra koma mè
dovrala. Règřordémsa, dokâ, kè òna lège l'è miça mètüda lé pèr kyèi k'i fa
gèmò be, ma pòtòst per mètègja i konfí a i sò ovre de kyèi k'i sè porta mal,

pèr κῡèi κ'ì sè rèulta, è pèr i dèlinkῡènc, pèr i κατίv è i пок дè bu, pèr κῡèi κè respèta miḡa 'l Siñúr è i sò laúr sanc, pèr i asasi è κῡèi κè kopra fò padèr è madèr, pèr i skandalús, i sènsa mèsüra, pèr i mèrkânc dè òmèñ, i fals è i spèrgŭr; insoma: pèr tōc κῡèi κè va kontra la sana dotrina. È la dotrina gösta l'è tōta det indèl sò vangël dèl Siñúr, κè l'm'è sta afidâ a me a vòst prò dè otèr, amò dè 'l Dio sant, ḡlòriüs è bènèdèt.

Me ḡè diḡe ḡrasie a 'l Gèsŭ Krist nòs kapo, κè l'm'ä (ri)tèñŭ dèñ dè fidäs dè me è l'm'ä da òn òfese è la forsa dè tral a ko. È sé κè, prima, me ère parlâ isè mal pròpe dè lü, l'ère òfèndŭ è 'nfina pèrsèḡŭitâ! Ma 'l nòs Dio l'ḡ'ä vü kōr dè me, pèrκè a κῡèl tep là sere dèluntâ dè la sana fidüca è l'sere ña κῡèl κè fae. Isè, pò, ol nòs Dio l'm'ä völä pròpe tat be, a me, êkola, è l'm'ä da, a 'l me tep, tata fidüca è tat amŭr, a mètèm insèm a 'l Gèsŭ Krist, ol me kapo. È dokâ, otèr a l'si, κῡèsta κè sé l'è òna paròla sigŭra, buna dè daḡa skolt tōc: κè 'l Gèsŭ Krist a l'è venŭ sà a 'l mond pèr salvâ i пок дè bu, kompâñ dè me κè so 'l prim!, è beaponto dè me pròpe pèr κῡèl, a l'ḡ'ä vü kompasiŭ ol Dio; dè manera κè 'l Gèsŭ Krist a l'fès vèd be pròpe kon me, prim κè kon tace d'otèr è kon tōc votèr, κῡat κè l'è sae è bu, lü; dè daḡa isè ü èsèmpe a tōc κῡèi κè a 'nda inâc i ḡè krèdèrà a lü, è pèr sò mèso dè lü i ḡ'ävrâ indèi ma la sò eta piena, κè ve go dèl volt.

È a 'l Volt, dokâ, a 'l Ûnèk κè l'ḡ'è a sènsa fas vèd è tokâ, è l'ḡ'è dè sèmper è pèr sèmper: a Lü, l'Û, sèmper ḡlòria, pò amèn!

Kar a te, 'l me Tèmôt, ol me tus, tè lase κῡèle rèkomandaziŭ κè, intât κè tè rèḡorde kosè i ä di sò gösto dè te i profèc dè la tò cesa: è κῡèle bèle paròle là i sie la tò forsa a lure, 'ndèl tò kombât κè tè toka ak a te. Té salda be la tò fidüca è la tò buna kosiènsa. G'è n'è asè, dè κῡèi κ'ì ḡ'ä mia da skolt a la sò buna kosiènsa, è i ä rüinâ isè la sò fidüca. È 'ntradè κῡèi ḡ'è det ol Imèn è 'l

Lèsandèr: m'ê tokâ a malinkŕ lasâgèi 'ndèi ma a 'l kòntròl dèl sò diaol, via dè notèr, è sperâ per lur kè isé pò i 'mparèrà a parlâ piö kuntra 'l Siñûr.

Prim dè töt tè rèkomande kè s'prege asé 'l Siñûr pèr töt i òmèñ: sirkâ, invokâ fin'a löcâ 'n sènöc, è ringrasiâ. Mè pregå pèr i règûr è pèr töt kùèi kè komanda, dè püdî víga mèsò dè kampâ köéc è 'n pas; öna veta dè òmèñ libèr è öna veta pèr ol Siñûr, l'è kùèl kè gè va be è gè pias a lü, kè l'völ salvâm! A l'völ, lü, kè töt i òmèñ a 'l mond i gè rive a és salvâ è a kòñôs la manera gösta, la sò vèritâ. È 'doma ü l'è 'l Dio, ol nòst, è adoma ü 'l mèdiadûr intra lü è i òmèñ: ol òm Gèsŕ Krist, kè l'è sta fa Siñûr pòa lü.

Ol Gèsŕ Krist l'ã da la sò veta 'n prese dè riskât pèr töt notèr pok dè bu: a 'sta manera ke, l'ã da la sò proa kè 'l nòs Dio l'völ salvâ a töt i òmèñ, a 'l sò tep fisâ. È l'è dè kùèst è pèr kùèst, kè me so sta nòminâ inkantadûr è mèsagèr è apòstol, ko' l'öfese dè faça 'mparâ a i pagã la nòsta buna fidüca è la vèritâ gösta. Otèr a 'l'si, o nò, kè so sincèr, me, è kònte miça sò dè bale!

Alura, êkola, me òi kè dèspèrtöt i òmèñ i prege, i varse sò a 'l cel i sò ma bèle nète, sènsa rabbie è rançûr. Òmèñ, masc è fèmnè, è: pòa i fomne, dokâ, i prege isé: töt è tôte tra insèm koma s'va a pregå, miça a balâ o 'n mâskèra: ñè pètènadüre fò dèl normâl, ñè or ñè arsènt ñè brilânc o lüso! Töt è tôte 'nvece bèi löstèr dè bune ovre è dè fati kè a be a kùèi kè dis mia 'doma a paròle dè üliça be a 'l nòs Dio sant.

Indèi rèüñû, sè üli dam iskólt a me, i dònè i parle miça dè piö d'i òmèñ è i g'ãbe miça piö tate prètèse dè lur, ñè dè saigèn dè piö ñè dè komandâ dè piö. I sè tèñe bèle köete è i sie bune dè tèñ köec i òmèñ; pèrò, lasém parlâ pèr prim l'Adâm istaölta, è dèm a èd sè l'sarâ lü a fas imbròiâ pèr prim!

Fò dè skèrs, dokâ: sènsotèr, kè pòa la dònà la sè salva amò, nè, a tèñ buna la sò braa fidüca kompân dè l'òm, è a és santa a le, a 'l sò pòst kè gè to-

ka: pòà dè spusa è dè madèr, digfe, nè!

Amò òna paròla sigfura, kar a te, êkola. Sè vèrgǔ l'völ pròpe igã l'öfese dè pastûr in cesa, a l'völ ü laúr bèl è göst, cêrtosa. Ü pastûr pèrò, piö tat dè töc i otèr a l'g'ã dè ès lü òm onêst, fèdël a la sò dòna, bu dè kòntrolàs, prò-dènt, dè bèle manere (sènsa fa 'l damèrî o 'l cicesbë), pront a capâ 'n ka, bu a dè fa 'l maèstèr. A l'pöl miğa vès ü còkètina o ü còkètù, ü rabiús o kè taka begã pèr ü nègõt; a l'sie pötòst dè bune manere è l'sè façe vèd miğa tèkã a i solc! A l'sie bu dè gjoèrnâ be la sò famèa, i sò tus i gje öbèdese è i a rispète: kè, sè vü l'è miğa bu dè portâ aante be la sò famèa 'ndèla sò ka, farâl komè po a kûrâs be dèla cesa, in ka dèl Siñûr? A l'g'ã dè ès vü miğa apena kon-vèrti dèsedès, sèdèno l'pödèrès a 'nda 'n söpèrbia è finí kondanâ, kompãñ dè l'angèl diaol! È, a la finfi, i g'ã dè tèñèl in unûr pòa kùèi k'i è miğa kri-stiâ, in país, dèmanera kè nisû i a dèsprèse, è kè l'gje borle miğa det in kÿak trâpole dèl diaol.

Pòa i diakoñ i g'ã dè ès brae òmèñ, drec è sincèr: miğa gènt kè biv, è kè sirka gjadèñ dè storta banda. I g'ã dè tèñ salda be la èritã gösta è la sana fidüca kon cara kosiènsa. È dokã, prima s'i 'intèroge be è dòpo sé, sè s'tro-èrà nègõt dè digfa kontra, i pödèrà laurâ dè diakoñ. È sè i è fomne, natürâl, k'i sie a pòst, miğa pètònègje, bune dè kòntrolàs è fèdei in töc i sò laúr.

I diakoñ, òm è fomna, i g'ã dè ès fèdei a ki kè i spusa, vès bu dè portâ in-nâc be la sò ka è tra sò be i sò tus: nègöta dè men d'i pastûr, êkola; kè de-fati pastûr i pödèrà dèntã ak a lur, ko' i añ, sè gje n'sarâ, sè l'vokorèrà è sè i àvrâ fa be i sò doër, unurâ dè töc kom'i sarâ, è skoltã a lur finakè i parlèrà be, sènsa pura, dèla fidüca 'ndèl Gèsû Krist nòs kapo.

Règordémssa sèmpèr kè l'unûr dè tèstimòñã pèr prim kol sò sang' ol nòst kapo Gèsû gfrand sò 'n cel... a l'g'è tokã pròpe a ü diakon, o' Stefèn: kè l'ö

vest me a mör intât kè l'pèrdunaa, pròpe komâ 'l Gèsù.

Sèntèm be me, te. Tè mande 'la kùela lètra ke, ma spere dè riagà a venì lé prèst me lé dè te. Pöl a das, pèrò, kè rive miğa lé tat a la svèlta, è dokâ òi kè tè sapièt be tè g'è dè portàs komé, 'ndèla sò ka dèl Siñùr, la sò cesa ia dèl Dio viv: dè kòlòna è trav dèla sò vèrità, te.

Grand asè dèlbù l'è 'l mistèr dè la nòsta fidüca: Gèsù, ol krist, kè l'g'è sta innac a i angèi, a l's'è fa vedì è tokâ dè òm, l'è sta proklamâ inocènt è göst a mèso dè' Sperèt sant, è l'è sta fa kònòs fò 'n piasa a tôte i gent dèl mond; tace i g'ã krèdù; pò l'è sta portâ sò 'ndèla sò glòria dèl Dio 'n cel.

A l'parla car, o' Sperèt: a l'mè dis isè kè 'ndèi öltèm tep kùakdù i bandunèrà la sò braa fidüca, è i gè 'ndarâ dre a tace maèstèr dè 'mbròi è dotrine dè diàoi; i bokèrà dè lös è lok a tate cance dè gent dopia è 'nkantadura, k'i g'ã la sò kosiènsa markada a fög kol timbèr dè krimina: gent kè farâ 'mparâ, prèsempe, kè s'pöl piö spusàs, è kè mè maiâ mia sèrte maiâ. Kompân sè 'l nòs Dio l'es invèntâ dè spusàs è sèrte maiâ... pèr fağa det tace bèi tranèi a i lok; è i lok, tè lase di, i sarès pròpe kùei k'i gè krèd a lü è a la sò vèritâ!

Ma vâ là, kè töt kùel kè 'l nòs Dio sant l'ã fa sò, l'è töt be, è l'è bu, sè l'è bu dè maiâ: nègöt dè lasâ fò, sè mè l'tö sö d'i sò ma dèl krèadür è mè l'acèta koi ma nète è 'l g'rasie 'n kør! Sigŷr, d'otra banda, kè g'è miğa dè mètègà katieria a kopâ i animai, nè fai patí, kè l'vokør miğa, è l'è mèi maiâ pö tat kè s'pöl dè l'otra ròba, ki kè pöl, è masâ dè meno, kùel sé, a 'nda 'nnac, finakè l'vokorèrà nè piö dèltôt.

Êkola. Sè te tè gè derè fò a i tò frèdèi kùele bune 'ströziù ke (det a kùele sò 'l maiâ, sé), tè serè ü brao sèrvidür dèl Gèsù Krist, ü dè kùei kè lü l'camèrà i sò amis. Tè ferè ved be dè ès krèsù... bèl g'ras a gösta dotrina kè l'è mètù 'n prâtika be. Dàgà miğa skolt te, a tate bale balurde kontra kùel kè

l'ê ira è göst è bu dèlbû! Tèñès alênâ tötura a üliğa be a 'l Dio nòs padèr è a 'l nòs kapo Gèsŭ Krist, te. Àda: alênâ 'l kòrp adoma, l'ê bu a pukî; alênâ 'l ko è 'l kòr a 'l be, kŭèl sé, 'nvece, l'ê kŭèl kè kònta dèlbû: kŭèl, a l'mè g'aran-tès òna veta santa adès, è pò òna eta bèada pèr sèmpèr! Pròpe, paròla gösta è sigŭra a kŭèsta ke, val la pena sèntila pò dağa skolt.

Notèr a m'laura è m'sè da dè fa a kon fadiğa è patí, pèrkè m'ã mètû det tóta la nòsta bèla spèransa det indèl nòs Dio viv, kè l'gè da veta a kŭèi kè lü l'salva, è lü l'völ salvâ tòc, è a tòc a l'gè sirka fidüca. I è kŭèsce ke i laür kè tè gè dè rèkomandâ è fa 'mparâ. Bambi be lur, kŭèi kè tè respèta miğa pèrkè tè sarèsèt guèn, te, è ñèmò miğa vèg asè dè komandâ! Pèrò te tè gè dè vès dè bu èsèmpe dèlbû a tòc: indèla tò manera dè parlâ, indèla tò manera dè fa, indèl amûr, indèla fidüca, indèl vès onèst è car.

Intât, finakè rie lé me, te 'mpèñès a lésègfa sò be a tòc in rèünû la Biblia, a fa 'mparâ, a fa korago è spüncâ tòc a 'l be. Trèssànda mai ol rëgâl kè l'tã fa a te 'l nòs Dio, kŭèl kè t'è risèù kŭèl de là kè i ã parlâ car i profèc è kè i ansiâ dèla cesa i t'ã 'mponî i sò ma sò 'l ko. Kŭèi laür ke i sie la tò prima prèd-kupaziû è 'l tò impèñ ura pèr ura: kè isè tòc i vedèrà a be kè tè fe d'i bèi pas inâc. Stà atènt be a te è pò a kŭèl kè tè ferè 'mparâ.

Mòla mia! A fa isè, tè sè salvèrè te, è tè ferè salvâ kŭèi kè tè da skolt.

Te stà atènt, a dağa miğa skolt tròp a kŭèi kè i gè da dre a òn ansiâ, sè i g'ã miğa almèn i sò du brae tèsimòne, komâ la dis la Biblia. Dòpo, sè vü l'ã fa det delbû vèrgöt dè gròs, te bàiegfa dre pör dèante a tòc, kè isè pòla tòc i otèr i cape pura, kom'a l'konvé. Sèdèno, và miğa go sèmpèr tròp dür, kondü ansiâ; parlègfa sé car, ma kompãñ sè l'sarès ol tò padèr.

Te tràta i guèn kompãñ dè tace frèdèi in ka, tràta i vège kompãñ dè tate tò madèr, i tuse kompãñ dè tate sorèle, i pènsèr è i ma sèmpèr a pòst.

Ìġa a kōr è rispèta asè i vèdoe κ'i fa dèlbû i êdoe è i ê dèpèrlure, è vûta sèmpèr κυèle κ'i ġ'ã miġa asè dè kampâ; sè però vōna la ġ'ã dè tus o dè nèuc, ġè tokèrà a κυèi dè 'mparâ a mèt in prâtika la sò bèla fidüca prim dè tōt dre a κυèi dè la sò famèa: i ġ'ã dè 'mparâ a vûtâ i sò gènitàr è parèc, κè l'è 'l nòs Dio a fisâ isè. In gènèrâl, pò, sè vèrgŭ l'sè tō miġa κūra d'i sò parèc, dè κυèi dè la sò famèa, lü lé l'ã sa bèl è tradí miġa 'doma 'l sò sang, ma pò la sò fidüca dèl Siñûr, è l'è a pègo dè vü κè ġ'n'ã pròpiamènta miġa!

Κυèl vèdov o κυèla êdoa κè i è pròpe dèpèrlûr, è i ġ'ã nisŭ dèlbû d'i sò ñè i pōl piō mantèñis a laurâ, i mèt tōta la sò spèransa 'ndèl Siñûr è i a preġa de è nòc: ma cèrto m's'è notèr amô i sò brae ma dèl cel pèr lur! Κυèi 'nvece κè i pōl pasâ 'l sò tep a dièrtis, a i è a sa bèl è morc dè viv, digèl pör, te. Rè-komàndèġa be a i vèdov dè portâs komâ l'ġè konvè a òmèñ è fomne fèdei a 'l sò pato κoi sò fomne è òm, è pò kol Siñûr.

Amô sò i vèdov, sènt a κυèst κε, amô d'i laur κè m'ã dècidû l'öltima òlta go là a Gèrusalèm. Mèt det indèl nòmèr d'i bune vèdoe dè dirito dè vûtâ, adoma κυèle κ'i ã pasâ i sò bèi anta, è κ'i è sta be 'nsèm a 'l sò òm, è i è κò-ñòsüde pèr i sò bune ovre: i ġã dè ĩ tra sò be i sò tus, dè ès istâ gènèruse a capâ 'n ka ki κè ġ'èra 'mbisõñ, è dè sèrvî be tōc in cesa, κyat κ'i pōl.

D'i èdov è d'i êdoe piō guèn mè n'parlèrà dè piō apena κè rie lé me, pò; adès, tè digè adoma κè so kontèt s'i sè spusa amô kon vèrgŭ d'i nòs è d'i nòste, è i rèsta miġa tròp sò la piasa, s'i vōl pròpe miġa rèstâ dèpèrlûr o rescâ dè kambia bandera è turnaġa 'n bras a κyak diaol, indèl tep κè l'mè rèsta dè spètâ: è i pōl vès be a dèi añ amô.

Ìġa miġa frèsa, 'ndèl sirκâ fò èrgŭ pèr vön öfese 'n cesa, a 'mponiġa i tō ma sò 'l ko: sèdènò tè rèspondèrè te a d'i sò pèkâ, tè sòmèèrè sò kompâr!

Tèñès onèst sèmpèr, te.

I rèsponsâbèi κ'i gè sta dre a la cesa, mè mia lasaḡa mankā 'l pa, skυase a kastigai; è pòa 'mpo dè cicì: sèdènò, gè toka turnâ a lasâ 'ndre dè prèdikâ è dè fa 'mparâ i laúr gösc... pèr ḡjadèñàs la meka. A i a dis be a la Bibia, o nò: nèḡota müsèròla a 'l bö, a rèḡoi 'l formèt; è pò la dis: a κi κè laura ḡè toka la sò braa paḡa. Sigŷŷr, pò, κè la rèligû, kâpita, la fa dèentâ jìòr! Pèr κυèi κè sè kontènta, pèrò! El miḡa vira κè m'â portâ dre nèḡõt a vèñ sà a 'l mond, è nèḡõt a m'portèrà dre a partì dè sto mond, è? È dokâ, κυando κè m'ḡa dè maiâ è dè kaâs sò, kontèntémsa! Κυèi κ'i vòl dèentâ jìòr, invece, i borla det in tôte i tètaziû, i sè 'nsabla det in tate vòie fâtòe è disastruse, κ'i a fa sprèfondâ go 'ndè sò rüina è pèrdiziû. L'amûr d'i palanke l'è, ñak a dil, la sò raïs dè töt i mai! Tace i ḡ'ã isè tata vòia dè iḡa è κυèst è κυèl, è dè sà è dè là, κ'i sè sluntana amò òna òlta dè la sò buna fiduca è i sè tra adòs pèrsòκönt tace dè κυèi fastòde! I pèkâ dè sèrta ḡènt, dè ḡènt kompañâ, i sè vèd bènone a prima dè ès paḡã kola sò kondana; κυèi dè tat'otra ḡènt i salta fò maḡare pò tarde: ma, kompâñ d'i bune ovre, isè a i male ovre i pöl pròpe miḡa rèstâ skondide sèmpèr!

Te pèrò, dè òm dèl Siñûr, àda dè skiâ töt κυèi laúr lé det dè te è pò dè κυèi κè tè sirkèt fò pèr vütât te.

A κυèi κ'i ḡ'ã tace be a sto mond κε, te rèkomandèḡa asè d'ès mai söpèr-be, κ'i mète miḡa det la sò spèransa in töt κυèi laúr lé proisòre, ma adoma 'ndèl Siñûr: κè l'è lü κè l'da fò töt, tat o pok, è m'ḡ'ã dè vès töt kontèc isè, ak a iḡa pok o nèḡõt, è finâ a vès sèrvidûr a veta d'i otèr; è mè toka anse a ès sèrvidûr, diḡe ak in kadene, pèr la braka dè añ κè vansa, l'è facèl... sèrvidûr piö brae dè töt κèi otèr, sènsa bèstèmiâ notèr è sènsa fa bèstèmiâ i padrû. Kè v'l'ò a sa di è amò di: a ardaḡa be, mè pötòst di pòèr padrû a lur, dèante a 'l Padrû dè töt è dè töt: tat sè i è paḡã è i vèd miḡa è i rispèta

miġa la fidüca gösta 'ndèi sò sèrvidûr, pò pègo amò sè i ê a lur gèmô kri-
stiâ ma i sè sènt miġa sèrvidûr a lur, pie dè rèsponsabèlitâ vèrs a töc!

I jìor, i padrù, dokâ... i faġe tat dè be, i sie jìor dè bune ovre, gènèrùs è
pronc a sèrvì töc i sanc, kon **κῆλ κ'** i ġã dè sò. Kè l'è pò la manera sula dè mè-
tès via ü tèsör dèlbù sigŭr pèr ol sò domâ, pèr vġġa a lur la sò braa veta
pèr sèmpèr, **κῆλ κ'** è vèñerâ piö bu nèġġt dè portâs dre!

A, sé, Tèmôt, **κῆλ κ'** a te 'l me pöt! Té a **κῆλ κ'** è töt **κῆλ κ'** è l'è sta da dè tèn a
κῆλ κ'! Skia dè cicarâ tröp, iskólta asè pötöst, è piö tat amò skia dè mèt in pè-
rikol a câkole la sana è santa fidüca, dre a **κῆλ κ'** è i ġã sèmpèr vèrgġt dè di
kontra, **κ'** i ġè sa sa töt lur **κῆλ κ'** è ġè dè saí, ma dè la banda miġa gösta:
κῆλ κ' è mè n'kòñôs a notèr, nè, è **κ'** a forsa dè saigèn dè piö lur i ä pò
a kambiaâ strada, pòaréc a lur!

Ġè sarâ miġa 'mbisòñ, me dige, dè 'nκòmòdâ 'l Siñûr è i sò àngèi, o nò,
pèr fat **κῆλ κ'** dè daġa skolt be a **κῆλ κ'** è tè rèkomande, è pèr fatèl mèt be
'mprâtika kon töc, nisŭ dè piö nisŭ dè meno.

Sirka sèmpèr, te, **κῆλ κ'** è l'è göst: ol sant timûr dè 'l tò Siñûr, la tò buna fi-
düca, l'amûr vèrs a töc, la buna kosènsia, la buna dispoziziû. Kombât pò a
te la tò brava ġvèra pèr la tò buna fidüca, è brànka sald be la tò veta pèr
sèmpèr, **κ'** è l'è Siñûr a l'ä camâ a kampâ pròpe **κῆλ κ'**, **κῆλ κ'** de là **κ'** è t'è da la
tò braa paròla dèante a tace tèsimòne. Dèante a 'l nòs Siñûr, **κ'** è l'è da la
sò veta a töc è a töt, è dèante a 'l nòs **κῆλ κ'** Gèsŭ Krist, **κ'** è l'è isè mai be da 'l
sò bèl èsèmpe dè fidüca, là kol Ponsio Pilâ, me tè rèkomande amò: òbèdè-
sèġa a 'l komandamènt **κ'** è t'è acètâ, tènès onèst sèmpèr, te, è sènsa smage
fin'a 'l sò de **κ'** è l'è vèñerâ **κ'** a troâm è a tòm sò 'l nòs **κῆλ κ'** Gèsŭ Krist!

Fin'a iura, **κῆλ κ'** a te, dèsmètela pò dè biv adoma l'akŭa: tète a 'mpo dè ri-
kostitüènt, dè buna öa skisada, **κ'** è isè tè digèrèsèrè 'mpo mèi, è la ta darâ a

ü falí dè sangf è dè kulûr: isě debil è smortagf kè i mè dis kè tè se sèmpèr! È stàm beontera 'ndèl tò brao stato dè spusâ: kè tate frěgole dè proibiziú a i è pèrnègõt laür dè Gèsű Krist, è pò ña laür dè Mosè dèlbú.

A 'l sò brao tep fisâ sò 'n cel, l'è fisada la sò vèñüda dèante a töc. A l'fisa lü töt a pontí, l'ünèk Siñûr è 'l sul Lü Sant, ol Rè dè töc i règûr, Padrû dè töc i padrû, lü, l'önèk Viv dè sèmpèr è pèr sèmpèr, kè l'istâ dè ka det indöna lüs kè nisű l'gè riva a 'ndağa aprõf pèrsòkõt: kè d'i òmèñ nisű i ã mai vedû, ñè mai l'pödèrà èdíl dèspèrlû, fò kè 'l Gèsű Krist è ki kè l'gè va dre fin'a la fi!

A kùel, dokâ, adoma a Lü, l'Û, unûr è forsa, dè sèmpèr è pèr sèmpèr!

È la sò grasía è pas la vè manke ñè mai, a töc votèr lé.

Pò amèn isě, ö finí a staölta.

*****

Qui, il segretario-scrivano di Paolo invece è decisamente più "metropolitano" [finali non accentate = é, ó chiuse, al solito]

10. OL PAOL A 'L SO BRAO TITO

Mé, ol Paól, servidûr del Siñûr è misiunare del Gesűkrist, a só 'nkarikâd dè pórtaja fò, a töc kei kè 'l Siñûr a l's'è sirkâd fò, la manéra gösta dè krè-değa: g'õ dè fağa saí kela erità kè la ға fa dè fòndamènt a la nosta religü genüina, in manéra k'i g'ãbe töc la sò braa speransa dè la sò bela éta per semper kè ła speta.

Ól Siñûr kè l'ma salva töc nóter, l'imbroia sò prope niğû, lü: l'ã 'mpró-metíd, prope lü, öna éta prope issě finâ dè iura kè l'ã kreâd lü 'l sò om, è prope adês, ké, a 'l sò tép kè l'ã fisâd amò lü, a l'm'ã fac saí a mé kel kè l'è

'l sò parlâ dè lù, è l'm'ã po dac a mé l'ófése dè predikâl fò.

È mé aposta ta skrie a té, adês, kar ól mé Tito, kè ta ma sét delbû scet a té, kè t'õ 'nviâd là mé a krêdeja poa té 'nsem a mé. È dókâ, ól Siñûr kè l'è 'l nost pader dè tîc nóter, è prima ól sò pader del Gesükrist kè l'ma salva tîc, i ta reġale ak a té tîta la sò braa ġrasia è pas!

A t'õ bé lasâd lé mé, ó nò, indè l'isla dè Kréta, per finî fò té kel kè mé õ 'nviâd fò, è per tra 'nsem té kel kè ġ'è amò dè fa lé: dè manéra kè ta ma sirkerët fò è ta fiserët poa lé in oñe sitâ ü kuak ansiâ respónsâbei, dré a kel kè t'õ lasâd dic è t'õ fac ved mé.

I ġ'ã dè ġġa tîc òna ġran bela repõtasiù, a 'l sò post; oñû l'ġ'ã dè sta bé kóla sò móer, è negõt d'ótre fómne; i sò scec i ġ'ã d'ês dè kei k'i ġa kred è kè ġa sée ñè negõt per akûsai dè desurdeñ ó dè skóltâ mia i laûr gösc d'i sò pader. Ü eskón, êkóla, a l'è kómpañ d'ü ministradûr per ól Siñûr, è dókâ l'ġ'ã ñè mai dè daġa ókasiù a ergû per baiaġa dré dè ergóta: a l'ġ'ã dè ês miġa söpêrb, rabiûs, coketina, violênt, satû dè palanke. A l'sée pôtost generûs kón kei k'i sirka ü post dè maiâ è dumî è fa ergõt dè bu, ġa piase adóma töt kel kè l'è bé, sae, göst, senza mai céd in kel kè ġ'è dè kred è fa kredî, è bu dè kóntrolâs semper. Sè l'sarâ bu dè sta liġâd bel sald a kel kè ġ'è stac fac imparâ bé poa lù, è i ê laûr sigġr è deñ, a l'sarâ bu dè faġa ed bé i so erûr è i akade dè kei k'i fa 'mparâ ergõt d'óter, invéce; kè ġè n'è bé a lé dè rebei, dè 'mbruiù è cicarú: prim dè töt (mia bel a dis, ma ira!) prim dè töt prope 'ntra i ebré dè rasa! È mè prope faġa fa sito, kè, per la sò oia marsuna dè met iskarsela i 'nvia fò tat dè desurden è divisiù in tate bune famèe, a faġa 'mparâ kel kè l'è miġa dè 'mparâ.

A l'è stac gösto ü dè 'l sò paîs dè lur lé, a 'ndüinala prope a la ġranda, kuando kè l'ã skriid só "kei dè Kréta i ê tîc semper impustûr, bröte besce,

pansû è pelandrû". È, abékê l'veñerês a 'mpó dè grîñâ, a pensâ sò bé kè l'éra a lû ü dè lur a dil... però, per kel kè ða 'n só mé, ma dispiâs, ma mé a di kè kela ólta là l'è prope miða stac impustûr, lû!

Té stàða adôs, dókâ, è ùseða pör dré senza pura, dè fa 'n manéra κ'i sa mete pò dré a krèdeða bei persüâs a i laûr gösc, è i a móke fò dè kõreða dré kómpañ dè tace barbelî a tate storiele del kuko dè ebrë è a tate rëgôle dè sét kè i refüda la eritâ ak a iqla 'ntrè i pé lur per prim! I dis issë, a cákóle, kei là, dè kónôs lur piö bé dè nóter ól Siñûr: è 'ntat, kói sò bei fati lé dè ed... a ða bestemia è refüda set vólte a 'l dé! È issë ta tóka têñei a la larða, i ta kóntra 'n töt è i è mai deκórde sura negjöt, a ülí fa erðjöt dè bé 'nsema!

Té, natürâl, fà 'mparâ adóma i laûr κ'i sa tróa bé kón kei gösc kè t'ët imparâd prima té.

I tò ansiâ i sée mesürâc in töt, miða sögatû, ma sae, marüc a kred, a ülí bé, a pórtâ pasensia. È poa i fómne ansiane, nè, i sa pórtè bé, a kred: negjöt mai dè cicará a teaða i pañ adôs a i óter ó kõntâ sò fatöade, è luntane dè 'l vi poa lure, nè! Pötöst, i sée brae a daða a tóc tace bu kónsei, dè faða 'mparâ bé a i piö sùene a sta dét bé kói sò omeñ è i sò sccec; è i ða daða öna buna ma a ès prödente semper, nete dè fò è dè dét, savie, bune dè teñ öna ka è öna famea: kè l'völ prope miða semper di kómandâ è strefâ.

È poa i sueñ, cêrtösa, ta ð'é dè 'ndrésai só bé a deentâ tate persune respónsâbei. Pò, per tóc, i tò fati dè té i ð'ã dè ès adóma è semper dè bu esempe, sedenô poerét a té! Fàða 'mparâ bé, té, genüî è a la ma: parole göste, belfâ tóc a kapî, è niðû l'ð'ãbe belfâ a ultale è pirlale, po l'sée malfâ dè tirât in tórt, a iða 'ndi ma ü bel negjöt dè di kuntra dè té è dè nóter.

Kei pò kè i è ma è pé sóta padrû... i sapie kè padrû l'è padrû è servidûr l'è servidûr: a s'pöl prope miða ultâ a ðambénnaria i laûr kóma ð'è. È dó-

kâ, a dè servidûr dè 'l kó a i pé, mè mai róbâ, mai sirká dè rüinâ i padrû, è sperâ è preĝâ kè poa lur i ĝ'âbe prest la sò braa ilüminasiû dè 'l cél è poa 'l nost bu esempe a faĝa ed nóter ki kè l'è è kósè l'völ ól Gesükrist, kèl kè l'ma salva töc, è 'l Siñûr kè l'è 'l pader è padrû adóma lü dè töc.

Kè, ól Siñûr, lü, l'ã bé fac ved la sò strada dè salvâ töc i omeñ: lü ĝa da a töc la sò ĝrasia dè 'mparâ a kasâ 'ndré oñe mala skadésia bröta oia è katiéria, per kampâ pötöst a stó mónđ ké öna éta dè sae, dè gösc, dè amûr per lü, intât finakè m'ispeta kè la eñe fò deltõt la sò ĝloria dè lü, ól nost ĝran Siñûr, è del Gesükrist kè l'ma salva dré a la sò krus è a la sò resüresiû. L'è 'l Gesükrist la nosta kóntentesa, la nosta speransa: lü kè l's'è sakrifikâd lü per nóter, per desliberâm fò töc nóter dè töte i noste katiérie è per viĝa issè öna sét töta braa è onesta è 'mpeñada a fa adóma kè dè 'l bé!

Êkóla: l'è kesto ké kè ta ĝ'ët dè kóntâ sö, té, è mêteĝa dét töta la tò fórsa è 'l tò ĝrado dè öfese, kuand kè ta ĝa fé 'mparâ, ta ĝa fét kórago, è kuand kè ta ĝa baiet dré a erĝû. È niĝû i ĝ'ã dè teñet miĝa 'n kónt asè, kè (ĝa l'diĝe amô öna ólta a mé) té ta sét ól mé inviâd kómpañ kè mé só l'inviâd del Gesükrist è lü del Siñûr!

Fàĝa semper veñ in ment a töc, té, kè töc i ĝ'ã dè staĝa sóta a ki kè kómanda è ĝóerna, è kè mè ês öbediênc è prónc in töt kel kè l'è miĝa kóntra la nosta féde del Gesükrist. Ke niĝû i parle mal dè erĝû, kè ĝa sée miĝa dét dè béĝe, kè anse töc i staĝe bé a 'l sò post è i trate bé i óter.

Öna ólta, prima, a m's'éra poa nóter amô 'mpó balûrc, töc semper dré a reultâs, töc a ü falí almên disonêsc; inkadenâc sö a tate bröte oie è pensér mac, a m'kampaa amô kóla nosta skorta dè katiéria è 'nvidia, malvēsc d'i óter aturen, è pie dè öde fin'a 'ntra dè nóter! Ma a la finfi 'l Siñûr kè l'ma salva töc a l'm'ã fac koñôs piö bé kuat kè l'è bu, lü, è kuat kè l'ma öl bé a

nótr'omeñ è fómne. Adì bé kè m's'è miġa nóter a ĩ fac dét prima ergġòt dè faġa piasĕr a lù è issè dè fas vùlì bé dè lù, nè! L'è adóma lù kè l'ma salva per prim, per kè l'ġ'ă kōr dè nóter poerêc! A l'ma salva, ol Siñúr, kól sò Sant'ispéret, per meso d'ü batès kè l'ma laa só, pò l'ma fa fa òna éta nōa: ól sò Sant'ispéret, kè l'ma 'mpienēs sō tōc per sò meso del Gesükrist kè l'ma salva, l'ma laa só i pekâc è l'ma perduna i debec, a l'ma fa sō nōv; è issè nóter a m's'è ké prónc a riseì la nosta éta per semper, kè l'm'ă 'mprómetíd lù è kè nóter m'ispeta dè lù.

Tèñ bé dè kōnt, è fà teñ dè kōnt bé kel parlâ ké, té, kè l'mêrita fidüca è kè ta ġ'ët dè kōntâ sō semper, a própóset è a sprepóset, té; dè fa 'n manéra kè kei k'i ġa kred a 'l nost Siñúr i sa 'mpeñe kón tōta kóstansa a fa adóma dè 'l bé. Kesto ké sé l'è ü laúr bel è bu per tōc

Skia pōtōst, té, i küestiû dè lane dè kavra lane dè besôt, i filéne dè nom dè antenâc, i diskōsiû è i batibek dré a la sò lege del Mósè: tōc laúr fatōóc è inōtei a salvâs, sè miġa prope a dè fa dan. Lâsa bói indel sò bröd ki kè ġa pias fa ġüera dè part è dè parole, òna ólta kè t'i ě skóltâc è isâc té è pò amò té kón verġû d'óter: a l'è sét kè ta l'sét óramai i ã kambîâd sentĕr è mestĕr, kei lé, ġa pias tat la sò strada sbałada, è a staġa i sa kóndana persokōnt, kè i kûmbina mai ñè neġġòt dè bu.

Dopo, pò, apéna kè t'övrō mandâd lé ól Artem ó senô 'l Tékek, té fà dè tōt per riâm dré a mé là a Néköpól, kè mé ò bel è decidid dè pasâ fò ãa là l'inveren kè é, è ġ'ö piasĕr kè ta staġet là 'mpó amò 'nsem a mé.

Intât, prima, pênseġa bé té a tōt per ól sò vias del Senû, l'aókâ, è del Apól; fà in manéra kè ġa manke neġġòt, tōt kel kè ġa ókōr, pò fàġa kōr: i ġ'ă dè 'mparâ poa i nosc a 'mpeñâs in verġġòt dè bé, dè ès mia adóma dei maiaöfo, è dè ès bu dè faġa frónt a i bisōñ manmâ k'i salta fò.

Pò, a riedís! Tòc kei k'i sta ké kón mé, 'ndókè ta skrie, i ta salüda.

È té salüdem töc i nosc brae amís lé dè té.

È la sò santa ǵrasia del Siñûr kè l'ma salva la va kómpane semper!

Ol vost Paól.

...è pèr ista olta, i fènës ke

i me “proe oròbike serio–brèmbe–kalèpine” dè me;

k'i sa mèt in banda a tate otre dè tace d'otèr, kè i fa i sò dè lur

amò a 'l de dè 'nkö, a skriv so ol “bèrgamâsk” pèr faǵel lès sò

(impö piö sömèânt a 'l parlât, sé s'ǵa ria)

a kèi kè kònôs mia tröp be ol “italiano” ma i ǵ"ã ön'infarinadüra dè

“lìngue europee diffuse”. È kele proe ke, pò, i öl vês nèǵöt d'otèr

kè “sügèrimênc” a kei kè sè n'intènd ü falí dè piö: me...

“ǵ"ö proâd pòa me”, kompân k'i “ǵ"ã proâd tace”,

a sirkâ... sènsa ès pröpe “titolati e competenti”;

è dokâ kisâ kos'i pödèrà fa, a smanètaǵa impö prècîs,

“ragionatamente–tecnicamente”

èrgü dè kèi k'i “ǵ"ã i ma in pasta”,

spècalisâc a tratâ alfabèc, skritüre, lètèratüre

ie, morte, è “dignitosamente moriture”

[da “riposàr in pace” sugli scaffali della stòria,

decorosamente riconoscibili, attribuibili, godibili;

come le “lìngue morte” clàssiche, tuttora fruibili

nonché rispettate nella “pròpria identità” documentària].

AD. MELIORA!

(prima ke “in malora”)

sura i “Letre”